

SLOVENSKA VEŠTMER

Letnik XVIII.

Celovec, petek, 5. april 1963

Štev. 14 (1089)

Nova vlada in mi

Kakor vse ostalo avstrijsko ljudstvo smo tudi koroški Slovenci veseli, da je po dolgih štirimesečnih pogajanjih končno le prišlo med velikima strankama do sporazuma glede nove vlade. Kot manjšina smo še prav posebno veseli, da niso uspeli tisti, ki so zamenjali večino z demokracijo in mislili, da je pač večini dovoljeno vse in da je le-ta poklicana za odločanje. Resnična demokracija pa obratno zahteva soodločanje tudi manjšine, če se pri trenutni avstrijski stvarnosti sploh more govoriti glede koalicijskih strank o večini in manjšini. Zadnje nedeljske volitve v Grazu so najboljši dokaz, kako hitro se lahko spremenijo številke in kako ljudstvu prav nič ni za kakšne eksperimente zaostrovanja nočanje, še manj pa zunanje politike.

Novo vlado čakajo brez dvoma velike naloge. Ogromno problemov je ostalo nerešenih, ker jih provizorična vlada ni mogla rešiti. Saj od začetka predvolilne borbe v oktobru lanskega leta pa vse do zaprisege nove definitivne vlade je bilo delo vlade praktično blokirano. Ne nazadnje smo to občutili tudi koroški Slovenci, saj od lanske pomladi naprej ni prišlo več do razgovorov z vlado, čeprav je bilo na zadnjem srečanju sklenjeno, da se bodo razgovori nadaljevali še lansko jesen.

Koroški Slovenci zato zlasti pozdravljamo, da se tudi v novi vladi imenuje zunanji minister dr. Kreisky in pretežna večina našega ljudstva nikakor ni mogla razumeti, zakaj je bilo potrebno svojčas tudi v „Tedniku-Kroniki“ podpreti zahtevo ÖVP-jevskih reformerjev po spremembi vodstva v zunanjem ministrstvu. Kakorkoli namreč kdo ocenjuje rezultate razgovorov med vlado in manjšino — zamisel dr. Kreiskega, da so potrebni stalni kontakti med vlado in manjšino, je brez dvoma pozitivna in njena izvedba pomemben korak naprej v odnosih vlade do manjšine.

Ko torej pozdravljamo, da je dr. Kreisky na svojem položaju, smo prepričani, da bo že z ozirom na tudi še vedno nerešeno vprašanje južnotirolske manjšine nadaljeval s tem svojim prizadevanjem za razumevanje težnj manjšine in za posredovanje le-teh vladi in pristojnim činiteljem v reševanje.

Koroški Slovenci novi vladi nismo posredovali novih zahtev, ker smo svoje življenjske težnje posredovali vladi v Spomenici koroških Slovencev in v številnih nadaljnjih vlogah ter jo prosili za rešitev le-teh. Te zahteve so slej ko prej naše zahteve in se bomo tudi v bodoče borili za njihovo rešitev. Naša prvenstvena in življenjska zahteva je zahteva po dobrovoljnem upoštevanju naših žolskih težnj, ker sedanja oktroirana žolska ureditev ni odraz zahtev in potreb slovenske manjšine in prebivalstva južne Koroške sploh, marveč izraz popuščanja šovinističnim hujskačem. Ko le-ti v zadnjem času spet ogrožajo mirno sožitje v deželi, bi bil skrajni čas, da se zakonito prepove tako delovanje, kakor to zahteva tudi člen 7 državne pogodbe.

Koroški Slovenci smo slej ko prej prepričani, da je reševanje življenjskih vprašanj manjšine možno le v sporazumu med večino in manjšino ter je naše odločno priznanje k taki lojalni manjšinski politiki hkrati naš poziv novi vladi, da nam v tem prizadevanju pride nasproti z učinkovitimi ukrepi za znosno rešitev še številnih odprtih vprašanj, ki zadevajo obstoj in razvoj naše narodnostne skupine.

Letošnja deželna kongresa SPÖ in ÖVP na Koroškem

v znamenju trdovratnih koalicijskih pogajanj in presidentskih volitev

V dveh sosednih poslopih v Celovcu — v Delavski zbornici in v Trgovinski zbornici — sta ob koncu zadnjega tedna hkrati zasedala deželna kongresa SPÖ in ÖVP. Gotovo je bila istočasnost le slučajna, je pa kljub temu dovolj zanimiva, če upoštevamo, da je bilo na obeh kongresih poleg tega še več drugih značilnih paralel: ne samo, da se je v obeh kongresnih dvoranah zbralo skoraj enako število udeležencev, marveč predvsem dejstvo, da sta oba kongresa potekala v pretežni meri pod vtisom zadnjih državnozbornih volitev in njim sledečih pogajanj o novi zvezni vladi na eni ter bližnjih volitev zveznega predsednika na drugi strani; in končno sta na obeh kongresih govorila najvišja predstavnik, zvezna predsednik obeh strank — na socialističnem vicekancler dr. Pittermann in na ÖVP-jevskem kancler dr. Gorbach. Izjema je bila le v tem, da se je kongres ÖVP končal že v soboto, medtem ko je SPÖ svoj kongres zaključila z govorom dr. Pittermanna šele v nedeljo.

Socialistični kongres, ki je potekal pod geslom »Avstrija voli dr. Schärfa«, je v soboto obravnaval razna organizacijska vprašanja, razpravljal o delu stranke v minuli dobi, zavzel stališče do aktualnih problemov, začrtal smernice bodočega dela ter izvolil novo vodstvo za deželni glavarjem Wedenigom kot predsednikom na čelu.

V svojem govoru je deželni glavar Wedenig kot deželni predsednik stranke poudaril, da je letos že 18 let, kar nosi SPÖ glavno odgovornost za deželno politiko na Koroškem. Ta politika — je dejal — se je v glavnem izkazala kot dobra, pravilna in uspešna; to je bila politika gospodarskega, socialnega in kulturnega napredka in uspehi so vidni povsod v deželi. Hkrati pa je opozoril, da bodo povečani življenjski stroški kot posledica zvišane življenjske ravni znosni le tako dolgo, dokler bo uspelo ohraniti polno zaposlitev. Zato hoče SPÖ kot vodilna stranka na Koroškem tudi v bodoče z investicijsko politiko skrbeti za uspešni razvoj gospodarstva. Ker pa človeka ni mogoče zadovoljiti zgolj z materialnimi sredstvi, posvečajo socialisti veliko skrb tudi izobraževalnim problemom in izpolnjujejo s tem važno kulturno nalogo. Navedel je uspehe, ki so bili doseženi zlasti pri gradnji šol, pri napredku ljudske prosvete in pri razvoju gledališke dejavnosti, ob koncu pa opozoril na glavne bodoče naloge: na volitve zveznega predsednika, na občinske volitve v prihodnjem letu in na deželnozbornske volitve leta 1965, ko bo šlo za to, da si stranka pribori tisti vpliv, ki ji bo

omogočil nadaljnje uspešno delo »za republiko Avstrijo, za domovino Koroško in za socialistično stranko«.

Na kongresu je bilo podano izčrpno, 80 strani obsegajoče poročilo o dejavnosti stranke in njenih organizacij, kateremu je sledila živahna razprava. Nato je kongres sprejel vrsto sklepov in resolucij, med katerimi zlasti resoluciji kongresa in socialističnih sindikatov vsebujeta konkretne predloge za zagotovitev uspešnega razvoja gospodarstva kot jamstva nadaljnje rasti življenjskega standarda širokih plasti prebivalstva.

Kakor že povedano, je bil kongres SPÖ zaključen z govorom vicekanclerja dr. Pittermanna, ki je uvodoma spregovoril o bližnjih presidentskih volitvah in poudaril, da moremo kot čuvarju Avstrije in demokracije zapupati le enemu človeku, človeku, ki je ostal zvest Avstriji in demokraciji v dobrih in slabih časih; to je zvezni prezident dr. Schärf. Ko je govoril o zadnjih pogajanjih z ÖVP o novi vladni koaliciji, je dejal, da so bili v odboru ÖVP ljudje, ki so se učili iz tragičnih napak preteklosti in zato teh napak nočejo ponavljati; bili pa so tudi ljudje, ki se nič niso ali se niso hoteli naučiti in ki očitno znajo vladati le takrat, kadar vladajo sami. Ker se je treba bati, da bodo ti ljudje nadaljevali s svojim delom in skušali razbiti demokracijo v Avstriji, je toliko bolj potrebno sodelovanje vseh resnično demokratičnih sil. Govorec o stalnem naraščanju cen je dr. Pittermann kritično zavzel stališče do proračunske politike ÖVP in

predvsem bivšega finančnega ministra dr. Klauša, ob koncu pa pozval udeležence kongresa, da se morajo »kot doslej boriti za demokracijo socialne pravičnosti, ki jo hoče uresničiti socializem«.

Podobno je potekal kongres koroške ÖVP. Le da je prišlo tam do mnogo ostrejših izpadov proti SPÖ, kjer sta bila posebno »ostr« kancler dr. Gorbach in deželni predsednik stranke minister dr. Schleinzer. Očitno je to ostrino v veliki meri narekovalo dejstvo, da so tudi v koroški ÖVP močni tisti krogi, ki v nadaljnjem sodelovanju obeh vladnih strank gle-

Nova zvezna vlada

se je predstavila s svojim programom

- V sredo je kancler dr. Gorbach podal v parlamentu izjavo nove zvezne vlade in s tem orisal program, ki si ga je vlada zastavila za prihodnje delovno dobo. Proti pričakovanju je bila ta izjava zelo kratka in tudi ne zavzema konkretnega stališča do posameznih problemov. Na splošno pa bi program nove vlade lahko imenovali program splošnega varčevanja.

dajo »kapitulantstvo« in so to svoje mnenje precej glasno izpovedali tudi na kongresu. Zato so izvajanja glavnih govornikov in predvsem njuno pretirano zvrčanje krivde na nasprotnika izvenili kot neke vrste opravičilo, zakaj ÖVP pri vladnih pogajanjih »ni v celoti prodrla«.

Govora je bilo razumljivo tudi o volitvah zveznega predsednika s primerno propagando za svojega kandidata inž. Raaba, medtem ko je bila sedanjemu zveznemu prezidentu dr. Schärfu očitana krivda, zakaj je spet prišlo do koalicije med ÖVP in SPÖ, češ: ker je vztrajal pri taki koaliciji, je s tem onemogočil manjšinsko vlado ÖVP same ali pritegnitev FPÖ v novo vlado.

Govorec o deželni politiki pa je dr. Schleinzer napovedal spremembo politične slike Koroške, da socialistom ne bo več mogoče »izsiliti« deželnega glavarja; zato mora postati koroška ÖVP »še bolj trda, še bolj odločna, še bolj enotna« in za vse njeno bodoče delo mora biti odločilno, da ga bo preveval »duh ofensive«. S tem, da je znal najti pravo razmerje v odnosih do vodilne garniture v ÖVP na eni in do tako imenovanih »reformističnih« nezadovoljnejšev na drugi strani, je dr. Schleinzer pridobil udeležence kongresa tudi za ponovno izvolitev deželnega predsednika ÖVP na Koroškem.

Občinske volitve v Grazu:

Hud udarec za „reformiste“ v ÖVP

Odkar je bil med ÖVP in SPÖ po dolgotrajnih pogajanjih spet dosežen sporazum o vladni koaliciji, tako imenovani reformistični krogi v ÖVP ne morejo priti do pomiritve. Zmernejšemu krilu svoje lastne stranke vedno spet očitajo, da je kapituliralo pred socialisti, zato se sedanja vladna koalicija po njihovem mnenju ne bo dolgo dr-

Socialisti napredujejo tudi v Zahodni Nemčiji

Istega dne, ko je ÖVP v Grazu utrpela občutno izgubo, je doživela velik poraz tudi njena »sestrska« stranka v Zahodni Nemčiji, namreč Adenauerjeva Krščansko-demokratska zveza. Pri deželnozbornih volitvah v deželi Rheinland-Pfalz je CDU zgubila napram zadnjim volitvam skoraj 50.000 glasov in s tem zapravila tudi svojo dosedanjo večino v deželni zboru. Nasprotno pa so socialdemokrati zabeležili sijajno zmago, saj so od zadnjih volitev pridobili blizu 118.000 glasov in 6 novih mandatov.

CDU je dobila tokrat 778.096 glasov (44,4 odstotka), medtem ko jih je leta 1959 imela še 827.593 (48,4 %); SPD tokrat 713.194 ali 40,7 %, leta 1959 pa 592.250 oziroma 34,9 %; liberalna FDP je zdaj dobila 177.370 ali 10,1 odstotka glasov, pri zadnjih volitvah pa 165.604 oz. 9,7 % glasov. Od ostalih strank nobena ni dosegla predpisanih 5 % glasov in zato ne bodo zastopane v novem deželnem zboru, v katerem bodo imele CDU 46 (prej 52), SPD 43 (doslej 37) in FDP 11 (prej 10) mandatov.

Kakor že povedano, je Adenauerjeva CDU zgubila svojo večino v deželnem zboru in je zdaj odprto tudi vprašanje bodoče vladne koalicije, ki sta jo doslej imeli CDU in FDP.

žala, kajti: v doglednem času pridejo v ÖVP drugi ljudje na površje — reformisti. Toda sanje teh ljudi niso trajale dolgo, že občinske volitve v Grazu zadnje nedelje so jim dale odgovor, s katerim verjetno niti največji pesimisti med njimi niso računali. Ravno na Štajerskem, kjer je eden izmed »reformističnih« centrov z deželnim glavarjem Krainerjem na čelu, je ÖVP utrpela občutno izgubo ne samo na glasovih, marveč je izgubila tudi 1 mandat. To je vsekakor nedvoumen odgovor listim krogom, ki so sanjali o prevzemu oblasti, odgovor, ki velja za Graz in Štajersko, pa tudi za vso Avstrijo: avstrijsko prebivalstvo odklanja nevarne eksperimente desničarskih radikalov, ker se zaveda, da je uspešna bodočnost zajamčena le v konstruktivnem in iskrenem sodelovanju vseh demokratičnih sil.

Graške volitve v številkah: SPÖ je dobila 74.192 glasov (46,52 %), kar je za približno 3000 glasov več kot pri zadnjih občinskih volitvah leta 1958 ali okoli 4900 glasov več kot pri lanskeletnih državnozbornih volitvah. Za ÖVP je bilo tokrat oddanih 55.230 glasov (34,63 %), to je za dobrih 1500 glasov manj kot pri zadnjih občinskih volitvah in celo za več kot 13.000 glasov manj kot pri lanskim državnozbornim volitvah. Lep uspeh je dosegla tudi FPÖ, ki je s 23.313 glasovi odvzela ÖVP 1 mandat, medtem ko je KPÖ zgubila nekaj glasov, vendar si je s svojimi 5528 glasovi še obdržala svoj mandat. V novem občinskem svetu bodo imele posamezne stranke naslednje število odbornikov: SPÖ 23 kot doslej, ÖVP 17 (doslej 18), FPÖ 7 (prej 6) in KPÖ kot doslej enega.

Slovenski prosveti na Goriškem

obljubljena podpora iz javnih sredstev

Iz ljubljanskega „Dela“ povzema, da sta se predstavnik Slovenske prosvetne zveze v Gorici zglasila pri prefektu goriške pokrajine dr. Pincivalu, katerega sta seznanila s kulturno-prosvetnim delovanjem zveze in vanjo vključenih društev. Zaprošila sta ga za pomoč in upoštevanje potreb manjšinskih kulturnih ustanov pri delovanju sredstev iz javnih skladov, namenjenih za razvoj ljudsko-prosvetnega dela.

Goriški prefekt se je za delovanje Slovenske prosvetne zveze ter njenih društev zanimal in obljubil, da se bo zavzel za to, da pristojne ustanove, ki razpolagajo s skladi za pospeševanje in pomoč kulturni dejavnosti, v bodoče upoštevajo tudi potrebe kulturnih društev narodnostnih manjšin.

Znanost in tehnika

morata služiti slabo razvitim deželam

Na nedavni konferenci OZN o uporabi znanosti in tehnike v korist slabo razvitih dežel, o kateri smo poročali tudi v našem listu, so razpravljali o vseh mogočih pripomočkih, ki jih daje novodobna znanost, da bi se pospešil gospodarski razvoj manj obdarjenih pokrajin na svetu, in sicer v perspektivi »Desetletja Združenih narodov za razvoj«.

Kljub raznim pomanjkljivostim je treba ugotoviti, da je bila konferenca uspešna. Nemogoče je povzeti zborovanje, na katerem je bilo dobesedno izrečenih več milijonov besed, dostikrat celo ob istem času, ker so komisije zasedale hkrati. Slišati je bilo zelo splošne izjave, tudi oguljene resnice, vendar je vzpodbudna že misel na to, koliko koristnih in izvirnih informacij je bilo podanih. Ob njih so se prav tako lahko razvneli laiki kot izvedenci. Bilo je mogoče priti, da so mogli učenjaki, ki pripadajo ideološko nasprotnima si blokom, primerjati svoje izkušnje, ne da bi jih prepogosto premamila skušnjava, da bi z znanstvenega področja prešli na propagandno področje. Poleg tega je bilo razen uradnih zasedanj še veliko bolj spontanah razprav, kjer so bili zbrani učenjaki raznih strok, in pri tem so včasih našli skupne imenovalce, zelo pomembne za prihodnost.

Veliko bi bilo treba še zvedeti o tehničnih pripomočkih, ki jih širša javnost zelo malo pozna, pa so vendar taki, da lahko spreveržejo sedanje poglede sveta na vprašanje osamosvojitve polovice človeštva. Kako more kemija priti na pomoč gladujočim množicam; kako morejo geotermične naprave ali atomske postaje manjšega obsega nadomestiti neprimerne energetske vire; kako morejo sodobne raziskave zračnega fotografiranja pospešiti odkrivanje skritih bogastev; kako morejo naposled »učni stroji« pomagati, da pomanjkanje učnega osebja v manj razvitih deželah ne bo več imelo tako škodljivih posledic; teh nekaj primerov daje neko podobo o širokem razponu znanstvenih iznajdb, ki so jih razstavili v ženevski palači narodov. Na žalost je med izdelki, razstavljenimi v tej izložbi, ter morebitnimi kupci še debelo steklo, ki jih ločujejo politične zapreke. Kajti podan je bil sicer pregled dobrin, ki jih imamo, in potreb, ki bi jim bilo treba ustreči, prav malo ljudi pa si je upalo razpravljati o tem, kako naj bi uporabili prve, da bi zadovoljili druge.

Omeniti pa je treba tudi slabe strani konference. Predvsem so bili predstavniki manj razvitih dežel — v katerih prid je bila konferenca prirejena — samo majhna manjšina. Zastopniki bogatejših držav so presegali njihovo število skoraj v razmerju 4:1. Kot večina dejavnosti Združenih narodov je tudi ta konferenca trpela zaradi običajnih tabujev. Mučno je gledati, da je mogoče sestaviti spisek možnosti, ne da bi se navedli pogoji, ki morajo biti uresničeni, da bi se te možnosti lahko uporabile. Večina predstavnikov bi bila morala vedeti, da je njihova priporočila pogosto nemogoče realno izraziti, in sicer zaradi gospodarskih in političnih razmer, ki povečini obstajajo v deželah, najbolj potrebnih takih novosti.

Po prvem tednu dela konference se je občutek manj razvitih dežel, da so prikrajšane, izrazil v očitnim uporom. Pod pritiskom tega upora je predsednik konference profesor M. S. Thacker iz Indije sklical vrsto posebnih zasedanj, pri katerih so bili odposlanci manj razvitih dežel vabljani, da povedo svoje pritožbe in svoje predloge. Brž ko je bil odprt ta varnostni ventil, se je ozračje občutno izboljšalo. Tak občutek prikrajšanosti se je rodil, ker je bil kontrast prevelik: opisanih možnosti je bilo preobilo, ni bilo pa dovolj praktičnih predlogov, s kakšnimi pripomočki naj bi se uresničile.

Med predlogi, ki so bili sproženi na konferenci, je treba posebej omeniti naslednje tri:

• ustanovitev popotne komisije znanstvenikov, ki bi imela nalogo, da bi redno pošiljala poročila generalnemu zasedanju;

• ustanovitev nekakšne trajne ustanove, ki bi bila poglavitna naloga, da bi zagotovila stalno uporabo znanstvenega in tehničnega napredka pri vprašanih razvijajočih se deželah;

• ustanovitev nove specializirane agencije OZN, kjer bi se mogle izmenjavati nove informacije, ki bi se ukvarjale s sestavljanjem novih načrtov, jih podpirala in jih deloma tudi finansirala.

Medtem ko je večina zastopnikov pokazala malo navdušenja za ustanovitev novih birokratskih ustanov, je veliko delegatov izrazilo naklonjenost do bistvene misli, da bi morali imeti znanost in tehnika več prostora med dejavnostmi Združenih narodov in da bi morale specializirane agencije okrepiti svojo logo na zdravstvenem področju.

Tako se je konferenca končala, ne da bi kakih senzacionalnih izidov; toda takih izidov ni pričakoval. Omogočila pa je, da nekatere ideje izkristalizirale, in to utegne pomembne posledice. Ne samo udeleženci več ljudi se je zavedalo, da bi

Po sporazumu o novi zvezni vladi

POŠIROKEM SVETU

bo moral parlament sklepati o celi vrsti zakonov

Obe veliki stranki sta se sicer — čeprav šele po dobrih štirih mesecih — spet enkrat sporazumeli o sodelovanju in je nova zvezna vlada tudi že prevzela posle. Toda pogajanja o tem sodelovanju so nakopičila celo vrsto problemov, s katerimi se bo moral baviti še parlament, da bo ustvaril zakonite osnovne novi vladni koaliciji. Čeprav se v sestavi nove vlade ni dosti spremenilo, bo treba reševati številna vprašanja v zvezi z novo razdelitvijo pristojnosti, prav tako pa vsebuje sporazum o koaliciji tudi še vrsto drugih problemov, ki čakajo na zakonodajno izvedbo.

Da omenimo le nekaj konkretnih zakonov, o katerih bo parlament moral razpravljati in sklepati še tekom tega meseca: to je najprej zakon o kompetencah, ki bo določal pristojnosti v novi vladi; poseben ustavni zakon bo vseboval določila o pristojnosti vlade v vprašanih državnih proračuna; potreben je zakon o sanaciji proračuna; zakonito je treba urediti vprašanje službenih mest za leto 1963 in v tej zvezi rešiti tudi vprašanje pristojnosti odnosno pravice soodločanja urada zveznega kanclerja; na dnevnem redu je 10. novela k zakonu o splošnem socialnem zava-

rovanju, ki se ji bo pridružila še 7. novela k zakonu o pokojninskem zavarovanju samostojnih v obrtnem gospodarstvu; nadalje čaka rešitve novela k zakonu o brezposelnem zavarovanju; 6. novela k zakonu o ureditvi trga bo vsebovala podražitev mleka; napovedana je novela k zakonu o gospodarstvu v živilih; novela k zakonu o kmetijstvu bo urejevala novo razdelitev kompetenc in nove usmerjevalne cene; od novele k zakonu o zunanji trgovini lahko pričakujemo znatno podražitev vsega uvoženega blaga; podoben »uspeh« pa bo imela tudi novela k zakonu o urejevanju cen.

To seveda še ni vse, vendar že zadostuje, da bo moral parlament delati »s polno paro«. Nujnost narekuje zlasti dejstvo, da gre pri teh zakonih v mnogih primerih za ureditve, ki so praktično že v veljavi in bo njih uzakonitev več ali manj le naknadna formalnost. Na drugi strani pa je večina teh zakonov posredno ali neposredno povezana z državnim proračunom za tekoče leto, o katerem si do vseh podrobnosti še zdaj niso na jasnem.

Poleg vsega drugega pa je treba upoštevat, da homo imeli proti koncu meseca še volitve zveznega predsednika.

Tudi v Alžiriji mladinske delovne brigade

po zgledu jugoslovanskih mladinskih delovnih akcij

V mladinskem centru v bližini Alžira se je prejšnji teden začel seminar za organizatorje in voditelje prostovoljnih delovnih akcij, s katerimi bo alžirska mladina pomagala pri obnovi in izgradnji domovine. Pri teh akcijah se bo alžirska mladina opirala na izkušnje jugoslovanske mladine, zato je za voditelje tega seminarja tudi pridobila funkcionarje Zveze mladine Jugoslavije, ki imajo velike izkušnje kot bivši člani glavnih štabov prostovoljnih delovnih brigad.

Začetku seminarja je prisostvoval tudi predsednik alžirske vlade Ben Bela, ki je alžirsko mladino posebej pozval, naj se pri izgradnji dežele in pri prostovoljnih delovnih akcijah zgledujejo po jugoslovanski mladini, ki naj ji bo za vzor. Med drugim je Ben Bela ob tej priložnosti dejal: »Rad bi poudaril, da mi tukaj zdajle preživljamo zgodovinske trenutke. Zame osebno je to eden največjih dogodkov od razglasitve neodvisnosti Alžirije, kajti zdaj začenjamo drugo fazo naše revolucije — socialistično izgradnjo dežele.« Poudaril je, da potrebuje alžirska revolucija kadre, pri čemer je dejal, da bo mladina, ki sestavlja 54 % ljudstva, v tem pogledu neizčrpen vir in prava vojska dela, ki že zdaj začenja izpolnjevati najvažnejše naloge v državi. Posebej je naglasil pomen neposredne naloge — pogozdovanja, da bi zaščitili zemljo pred erozijo — in omenil, da zgubi Alžirija vsako leto 10.000 ha obdelovalne površine, ker odnese hudourni voda v morje 110 milijonov kubičnih metrov zemlje.

Predsednik alžirske vlade je, ko se je jugoslovanski mladini zahvalil za njeno pomoč, govoril tudi o sodelovanju med Alžirijo in Jugoslavijo. »Rad bi še enkrat slovesno poudaril, da ni dežele, da ni ljudstva, ki bi pokazalo toliko razumevanja za nas in ki bi nam tako nesebično pomagalo brez kakršnih koli skritih namenov, kot je to Jugoslavija.« Ob koncu svojega govora se je Ben Bela obrnil na alžirske mladince s pozivom: Proučujte to, kar se dogaja v Jugoslaviji, in naj vas navdihuje zgled jugoslovanske mladine, ker je to nadvse koristno za našo revolucionarno in socialistično pot!

V Welsu od 11. do 19. maja 1963:

Tujskoprometna razstava »Gostoljubna Avstrija«

Mesto Wels na Zgornjem Avstrijskem ima že lepo tradicijo kot prireditelj osrednje avstrijske kmeljske razstave, na kateri se vsako leto zberejo razstavljalci in obiskovalci iz mnogih evropskih držav. Letos pa si je Wels zadal še novo nalogo: v času od 11. do 19. maja bo na sejemskem prostoru posebna razstava pod naslovom »Gostoljubna Avstrija«.

Kakor pove že naslov razstave, bo ta prireditelj služila namenom gastronomije in tujskoprometni reklami, poleg tega pa bo prikazovala tudi področje campinga. V 22 sejemskih halah bo prikazan kompleks tujskega prometa, tiste panoge gospodarstva, ki donša Avstriji največ deviz in pomaga vsako leto izravnovati primanjkljaj v zunanji trgovini. Številna podjetja iz vseh zveznih dežel pa tudi iz inozemstva bodo na tej razstavi zastopana s sodobnimi opremami gostinskih objektov, velikih kuhinj, z modernimi reklamnimi sredstvi in z vsem, kar je v zvezi s čedalje bolj priljubljenim campingom.

Mednarodna konkurenca se zaostrojuje tudi na področju tujskega prometa, zato se

morali imeti znanost in tehnika pri osvajanju ljudi veliko večjo vlogo, kot sta jo imeli doslej, in da bi morala ženevskim razpravam slediti pozitivna dejavnost v tej smeri. Bil bi lep uspeh, ko bi bila konferenca samo spodbudila bogate dežele, naj vnovič premislijo, čemu bodo dajali prednost pri raziskavanju in razvoju. V resnici pa je dosegla še nekaj. Dokazala je dvema tretjinama človeštva, da znanosti in tehnike nimamo samo zato, da bi se bolj bogatili bogate, temveč tudi zato, da pomagata tema dvema tretjinama v boju, ki ga bojujeta za to, da si ustvarita življenje, ki ga bo naposled vredno živeti.

mora Avstrija truditi, da tudi na tem sektorju gospodarstva drži korak z razvojem. To velja posebej za vsak tujskoprometni obrat, kakršnih je zdaj v naši državi okoli 38.000. Vsem tem podjetjem hoče razstava v Welsu posredovati vpogled v današnji razvoj tujskega prometa, predvsem pa jim bo skušala demonstrirati zahteve, ki jih stavi današnji domači in inozemski turist do gostinstva.

Za razstavo v Welsu vlada že zdaj veliko zanimanje in so svojo udeležbo najavili tujskoprometni strokovnjaki iz mnogih evropskih držav.

Poljska se pripravlja na pomembne obletnice

Na Poljskem že zdaj pripravljajo program proslave 1000-letnice poljske države, ki bo trajala od leta 1964 do 1966. Hkrati bodo proslavili tudi 20-letnico Ljudske republike Poljske, 600-letnico jagelonske univerze v Krakovu ter — leta 1965 — datum določitve meje Odra-Nisa, s katero so bile vrnjene Poljski zahodne in severne pokrajine, ki so prej pripadale Nemčiji.

Večletna proslava tisočletnice Poljske se bo končala konec leta 1966 z dograditvijo več tisoč šol, svečanim zasedanjem Sejma (poljski parlament — op. ured.) in proučevanjem rezultatov 20-letnega razvoja LR Poljske.

ZENEVA. — Na seji razorožitvenega odbora OZN so med drugim razpravljali tudi o tem, kako preprečiti, da bi po naključju ali zaradi napačne presoje izbruhnila vojna. Z ameriške strani so bili v tej zvezi stavljeni trije predlogi, o katerih Amerika sodi, da so izredno važni za odvrnitve slučajnega izbruha vojne. Po ameriških predlogih naj bi se obe strani — tukaj sta predvsem mišljeni Amerika in Sovjetska zveza, op. ured. — vnaprej obvezali o vojaških premikih, nadalje naj bi izmenjali majhne vojaške misije, predvsem pa naj bi vzpostavili stalno teleprinterko zvezo med voditeljem obeh velesil, ki bi jo bilo mogoče uporabljati tudi za telefonske pogovore.

DAMASK. — V Siriji pripravljajo ustanovitev enotne fronte sirskih unionističnih sil. Sodi, da bo ta fronta obsegala skupino nacionalistov-unionistov, skupino arabskih nacionalistov, neodvisne nacionaliste, Arabsko fronto in stranko Baas, pač pa v njej ne bi bile zastopane nekatere desničarske grupacije ter sirska komunistična stranka. Najvidnejši predstavnik teh grupacij so pred nedavnim odvzeli politične in državljanske pravice na podlagi posebnega odloka nacionalnega sveta sirske revolucije. V Kairu sodijo, da je ustanovitev enotnih front v Iraku in Siriji, ki bosta imeli enak program, priprava za ustanovitev federacije treh arabskih držav — Združene arabske republike, Iraka in Sirije.

MOSKVA. — Maršal Sovjetske zveze Sergej Birjučov, bivši komandant strateških raketskih formacij, je bil imenovan za čefa generalštaba vseh sovjetskih oboroženih sil. Doslej je bil šef generalštaba maršal Zaharov.

ATENE. — V Grčiji je prišlo do stavke celo med pravniki. Zahtevajo povišanje plač in zboljšanje delovnih pogojev, njihova zahteva pa se nanaša tudi na delovno dobo: pravniki zahtevajo, naj bi jim dali pravico do upokojitve že po 35 letih službe, medtem ko so morali doslej delati 40 let. Stavke se je udeležilo okoli 11.000 grških pravnikov, od teh 6000 že samo v Atenah. O njihovih zahtevah bo razpravljal parlament.

WASHINGTON. — Ameriški obrambni minister Mc Namara je na seji proračunskega pododbora predstavnikega doma izjavil, da v morebitni atomski vojni nobena v vojno zapletena stran ne bo mogla zmagati. V mislih je imel Ameriko in Sovjetsko zvezo ter poudaril, da bi obe strani utrpeli tako hude izgube, da bi ti dve svetovni velesili postale »drugorazredni ali celo tretjerazredni« državi. Hkrati pa je Mc Namara dejal, da Amerika presega Sovjetsko zvezo po vojaški moči, zlasti v atomskih silah, saj ima samo v Evropi več tisoč kosov atomskega orožja, ki ga bo uporabila, če bo potrebno, da zaščiti svoje življenjske interese.

BONN. — Posebna francosko-zahodnonemška pogodba, ki sta jo konec januarja podpisala francoski predsednik de Gaulle in nemški kancler Adenauer, še vedno razburja duhove tudi v Zahodni Nemčiji. Nesoglasja med pristavi in nasprotniki te pogodbe je znova razvnelo opozorilo predsednika komisije EGS Hallsteina o posledicah, ki bi jih ta pogodba utegnila sprožiti v okviru EGS. Zdej se nekateri v Zahodni Nemčiji zavzemajo za to, da pogodbe sploh ne bi smeli ratificirati, ali pa bi morali podati posebno izjavo, kjer bi poudarili, da imajo obveznosti Zahodne Nemčije do EGS in NATO prednost pred posebnimi klavzulami sporazuma s Francijo.

LONDON. — Delegacija britanskih strokovnjakov za energetiko si je pod vodstvom namestnika centralne energetske uprave Velike Britanije Browna ogledala več energetskih objektov v Sovjetski zvezi in se seznanila s programom izgradnje velikih energetskih sistemov. Brown je v tej zvezi izjavil, da je bil obisk v Sovjetski zvezi zelo zanimiv.

LJUBLJANA. — Ljubljanska založba Mladinska knjiga je pred dnevi že štirinajsti podelila Levstikovo nagrado. Nagrado za izvirno mladinsko leposlovno delo je prejel Lojze Krakar, avtor otroške posniške zbirke »Sonce v knjigi«. Za izvirno ilustracijo sta prejela nagradi slikarja Milan Bizovičar, avtor ilustracij v knjigi Lojzeta Kovačiča »Zgodba iz mesta Rič Rač«, ter Cita Polokar, avtorica ilustracij v knjigi Branka Jurca »Lizike za vse«. Nagradjenec za izvirno poljudnoznanstveno delo pa je dr. Miha Likar, avtor trilogije »Virusi«, »Bakterije« in »Glivice«.

MOSKVA. — Latinsko-amerškemu kongresu solidarnosti s Kubo je poslal tudi predsednik sovjetske vlade Hruščov posebno brzojavko, v kateri je izrazil prepričanje, da imajo vsi svobodoljubni ljudje Latinske Amerike in ljudje dobre volje vseh dežel solidarnost s Kubo. V brzojavki je Hruščov poudaril, »da zaščita svobode kubanskega ljudstva in njegove pravice, da si lahko izbere svoj socialnogospodarski sistem, ni le borba za Kubo in pravice kubanskega ljudstva, marveč tudi borba za pravice vseh narodov, da si sami določajo svojo usodo«.

BONN. — Državni sekretar v zahodnonemškem obrambnem ministrstvu Hopf je izjavil, da je odstopil, ker so ga »posrani gledali« zaradi zloglasne »afere Spiegel«, v katero je bil zapleten. Vendar te njegove izjave ne jemljejo preveč resno — njegov odstop iz tega vzroka ne bi bil potreben, saj mu je kancler Adenauer že izrekel polno zaupanje — marveč v Bonn poudarjajo, da je Hopf odstopil iz povsem drugega vzroka, in sicer zaradi tega, ker so ga obložili zaradi nacistične preteklosti. Bil je namreč aktiven član nacistične stranke in je sodeloval s gestapom. — Seznam obremenjenih nacistov, ki so vzemajo visoke položaje v današnji Zahodni Nemčiji, je torej res neizčrpen!

BEOGRAD. — V Jugoslaviji se že pripravljajo na nove volitve zveznih poslancev, ki jim bodo sledile še volitve v posameznih republikah. Te volitve bodo izvedene že na podlagi novega zakona, in sicer v pet različnih zborov zvezne ljudske skupščine, kol jih predvideva nova jugoslovanska ustava.

Slovenska književnost v ruskih prevodih

Pod tem naslovom je sodobni slovenski pesnik in kulturni delavec Tone Pavček objavil v ljubljanskem »Delu« daljši članek, iz katerega povzemamo tudi naslednje podatke:

Pregled prevodov iz slovenske književnosti v ruščino, ki so izšli v zadnjih štirih desetletjih, razkrije dvoje dejstev. Predvsem: prevedenega ni tako malo, kot si morda nepoučeni predstavljajo. In druga prav tako bistvena ugotovitev je, da je večina teh prevodov izšla v zadnjih letih, ko so se odnosi med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo spet izboljšali.

Do druge svetovne vojne je razen tehničnih knjig svetovno znanega slovenskega strokovnjaka za elektroniko Milana Vidmarja (štiri knjige s področja elektrotehnike v letih 1931 in 1932) sovjetski bralec lahko spoznal od slovenskih pisateljev le Ivana Cankarja. In še njegov »Hlapec Jernej« je prišel v knjigarne in knjižne police sovjetskih ljudi le preko italijanskega prevoda, o čemer priča tudi naslov ruskega prevoda: Hlapec Bartolo. Šele po drugi svetovni vojni so se mu v letih 1945, 1959 in 1961 pridružile še tri obsežnejše in popolnejše knjige Cankarjevih izbranih novel in povesti.

Dvakrat so v Sovjetski zvezi izšle izbrane pesmi Franceta Prešerna, vendar Prešeren kljub temu še ni dostojno in popolno predstavljen, še daleč ne vsaj tako kot Župančič, čigar dokaj lepo prevedene pesmi so izšle leta 1961.

Med novimi knjigami:

Turistični vodnik „Po Jugoslaviji“

Franjo Novak, ki je napisal že celo vrsto potopisnih knjig, je tudi s svojim najnovejšim delom — turističnim vodnikom »Po Jugoslaviji« — zadel v črno: posredoval nam je potopisno knjigo, katera nam bo vedno dobrodošel priročnik, če se bomo hoteli bližje zanimati za ta ali oni turistično zanimivi kraj v Jugoslaviji. In kar je pri tej knjigi še posebno privlačno: ni to suhoparno naštevanje krajev in njihovih znamenitosti, marveč izrazi to literarno delo — zgodba mistra Johna ali Love, ki je kot vodnik potovalnega urada prepotoval številne dežele sveta in zdaj na novo odkriva in spoznava svojo staro domovino Jugoslavijo. V to zgodbo se neprisiljeno vključeni opisi posameznih krajev, njihovih zgodovinskih znamenitosti, pokrajinskih lepote in seveda tudi slike, katerih je v knjigi okoli 200. Vsekakor je to ena najlepših in najbolj zanimivih potopisnih knjig, kar jih je doslej izšlo o sosedni državi, ki tudi pri nas čedalje bolj postaja turistično zanimiva in privlačna.

Zelo okusno opremljeno knjigo, ki obsega 184 strani, je izdalo Turistično društvo Lovrenc na Pohorju. Kot priloga vodnika »Po Jugoslaviji« pa je izšel seznam hotelskih cen v Jugoslaviji za leto 1963. Knjigo lahko naročite v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu.

Hkrati sta Prešeren in Župančič edina slovenska pesnika s samostojno knjigo svojih pesmi v ruskem prevodu.

Mnogo bolj obširen je seveda seznam ruskih prevodov iz slovenske proze: izšle so »Solzice« Prežihovega Voranca (1959), kateri je zastopan tudi s svojim romanom »Doberdob« (1962); nadalje je izšel »Teleskop« Ivana Bratka (1958), »Sreča in kruh« Cirila Kosmača (1961) in »Bratovščina Sinjega galeba« Toneta Seliškara (1961). Skupno je, če odštejemo antologije in zbornike, izšlo v ruskem prevodu petnajst del osmih slovenskih avtorjev. Popolnoma pa pogršaemo zlasti Jurčiča (če pomislimo, v kolikih jezikih je že izšel njegov »Jurij Kozjak«!), Tavčarja in seveda sodobne pisatelje Bevka, Potrča, Kranjca in

druge, ki so bili zastopani le v antologiji »Povesti in novele jugoslovanskih pisateljev« leta 1959, kot tudi manj uspešni pesniki v zbornikih »Poeti Jugoslavije« in »Poezija zahodnih in južnih Slovanov« leta 1955.

Toliko bolj pa so razveseljivi načrti za letošnje leto. Pripravljajo novo, obsežno antologijo jugoslovanske poezije, klasične in sodobne, kjer bo znan del zavzela slovenska poezija od Vodnika do sodobnih pesnikov. Prav tako naj bi še letos izšli »Sedmina« Bena Župančiča, »Tonček« Franceta Bevka ter Finžgarjev roman »Pod svobodnim soncem«. Vsa tri dela že prevajajo. Za prihodnje leto pa imajo v načrtu izdajo dveh novih antologij, s katerima nameravajo sovjetskemu bralec predstaviti sodobno jugoslovansko prozo in poezijo.

Kulturna izmenjava med Koroško in Videmsko pokrajino:

Puccinijeva „Tosca“ v Mestnem gledališču

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je bila zadnji petek in nedeljo v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Videmsko pokrajino v celovškem Mestnem gledališču uprizorjena Puccinijeva opera „Tosca“. Čeprav Italijani tokrat niso prišli s „polno zasedbo“, kot je to sicer navada pri takih izmenjavah (orkester, zbor in tudi nekaj manjših „vlog“ je prispevalo celovško gledališče), sta bili predstavi kljub temu popolnoma „italijanski“.

Za to sta poskrbela že režiser Renzo Frusca in dirigent Armando La Rosa Parodi, predvsem pa so v tem oziru prispevali svoje najboljše italijanski operni solisti: Claudia Parada kot Tosca, Angelo Marchiandi (Cavaradossi), Walter Monachesi (Scarpia), Giovanni Amadeo (Angelotti), Gabriele de Julis (Spoletta) in Giorgio Onesti (mežnar), v katerih smo slišali izvrstne pevce, hkrati pa videli tudi zelo dobre igralce. Govoriti o enem ali drugem posebej je res težko, ker so bili vsi brez izjeme polnokrvni umetniki, ob katerih domači sodelavci niso bili ravno v prijetnem položaju. Vendar je treba ugotoviti, da so se tudi le-ti prav dobro vključili v „koprodukcijski“ ansambel — da omenimo le Adele von Braun ter zbor in orkester — ki je poskrbel za tako „Tosco“, da bo dolgo ostala v najlepšem spominu.

Ob tej priložnosti so obiskali Koroško tudi visoki predstavniki sosedne Videmske pokrajine: njen predsednik prof. Luigi Burtulo, videmski podžupan Attilio Benetto, predsednik turističnega društva Carmine Speranza in predsednik trgovinske zbornice dr. Giancarlo di Maniago. Deželni glavar Ferdinand Wedenig je za oficijalne goste in umetnike iz Italije priredil sprejem v prostorih deželne vlade, kjer je v svojem govoru izrazil veselje, da že 15 let obstojijo tesni kulturni stiki med Koroško in Videmsko pokrajino in da je prav uminost tista, ki posebno uspešno prispeva k medsebojnemu razumevanju. Videmski podžupan Benetto pa je poudaril, da ta kulturna izmenjava ni velikega pomena le za obe deželi, marveč s tem, da pospešuje razumevanje med narodi, tudi veliko doprinaša k miru.

Srebrna knjiga z zlatimi besedami

Mestna knjižnica v Ulan Batoru je prava zakladnica mongolske in tibetanske književnosti. Hrani edine izvode »Zlate legende«, kronike iz osemnajstega stoletja, in vrsto drugih spisov o zgodovini in kulturi mongolskega ljudstva. Knjige so tiskane z mongolskimi kvadratnimi pismenkami ter s tako imenovano »jasno« in »sojomba« abecedo, ki sta bibliografski redkosti.

V knjižnici hranijo tudi dve pomembni staroindijski deli »Handžur« in »Dandžur«, ki vsebujeta najvažnejše razprave o staroindijski filozofiji, matematiki in naravoslovju ter medicini in umetnosti. Prvo izmed teh del ima 108, drugo pa 226 zvezkov. »Handžur« je napisan v tibetanskem jeziku iz 19.

stoletja, listi so črni in prepojeni s posebno snovjo, črke pa so iz zmlatih dragih kamnov. Tudi »Dandžur« ima črne liste, črke pa so zlate.

Vrsta drugih knjig je napisanih z zlatim in srebrnim prahom, z zdrobljenimi biseri in s podobnimi snovmi, ki jih Mongoli označujejo kot »devet dragocenosti«. Neki budistični verski spis — imenuje se »Sandujžud« — je sestavljen iz srebrnih listov; vsako zadnjo besedo na strani so izrezljali iz zlata, tako da tehta knjiga s približno 300 strani nad 50 kilogramov.

Zgodovinarji se posebej zanimajo za »Pripovedi k zgodovini vzhodnega dela Azije«, ki ga je armenski znanstvenik Gajton napisal

Umrl je slovenski pisatelj Bogomir Magajna

Prejšnji petek so na Zalah pri Ljubljani ob udeležbi številnih žahnih gostov, svojcev, predstavnikov oblasti in Akademije znanosti in umetnosti ter kulturnih in znanstvenih delavcev pokopali priljubljenega slovenskega pisatelja in zdravnika Bogomira Magajna.

Po poklicu je bil pokojni zdravnik in je kot tak odigral veliko vlogo že v letih narodnoosvobodilne vojne. Poleg tega pa je že od mladih let naprej živel tudi za književnost in poklonil svojemu narodu skupno petnajst knjig, da niti ne omenjamo njegovih številnih prispevkov v razne liste in revije. V svojem pisateljskem snovanju se je vedno spet rad vračal v svojo ožjo domovino — Primorsko, kateri je v svojih spisih postavil marsikak lep in trajen spomenik. Priljubljen pa je bil tudi kot mladinski pisatelj, ki je podaril mlademu rodu nepozabne knjižice »Brkonja Čeljustnik«, »V deželi pravljic in sanj« ter »Povestice o punčki Majji«. Vse njegovo pisanje preveva idealistično pobarvani humanizem, zato so mu tudi najbolj uspele preprosto podane zgodbe ljudi, ki trpijo socialne in nacionalne krivice.

Med pogrebnimi svečanostmi so se od pokojnega zdravnika in pisatelja poslovili zdravnik dr. Kanton ter pisatelja Tone Seliškar in France Bevk.

„Milijonarji“ med filmi

Ameriški filmski časopis »Variety« je objavil, da je bil italijanski film »Sladko življenje« (režiser Fellini) edini neameriški film, za katerega so kinematografi prejeli več kot 4 milijone dolarjev vstopnine. Na spisku filmov »milijonarjev« je ta film med 264 filmi zavzel 62. mesto. Na prvih desetih mestih pa so bili naslednji filmi:

1. »V vrtilcu« (režiser Fleming, 1939) z inkasom 41 milijonov dolarjev
2. »Ben Hur« (režiser Wyller, 1959) 38 milijonov dolarjev
3. »Deset zapovedi« (režiser C. B. de Mille, 1957) 34 milijonov
4. »V 80 dneh okoli sveta« (režiser M. Anderson, 1957) 22 milijonov
5. »Zgodba z zahodne strani« (režiser R. Wise — J. Robbins) 19 milijonov
6. »Tunika« (režiser H. Koster, 1953) 17 milijonov dolarjev
7. »Južni Pacifik« (režiser J. Logan, 1958) 16 milijonov dolarjev
8. »Most na reki Kwai« (režiser D. Lean, 1958) 15 milijonov dolarjev
9. »Spartak« (režiser S. Kubrick, 1961) 14 milijonov dolarjev
10. »Največja predstava sveta« (režiser C. B. de Mille, 1952) 12 milijonov dolarjev

v latinščini, in za »Zgodovino mongolskih Tatarov v dobi Džingiskana«, ki je izšla v 17. stoletju in je napisana v francoščini.

V celoti ima knjižnica milijon rokopisov, knjig in zvezkov periodičnega tiska. Med njimi je precej izredno dragocenih del, kot so knjige z ilustracijami, ki spremljajo opis dejanja, na primer »Potovanje na zahod« in »Življenjepis modrega Šija«.

Družina mora dati otroku zdrave temelje za življenje

(Misli iz predavanja)

Ljubezen staršev je prirodna potreba vsakega otroka

Otrok, ki bo doživel to ljubezen, bo tudi sam znal ljubiti sočloveka. Njegova ljubezen bo najprej usmerjena k staršem, nato k drugim članom družine, pozneje k drugim otrokom in vsem ljudem. Ljubezen staršev vzbuja v otroku tudi sočustvovanje s sočlovekom, premaguje sebične težnje v njem, mu omogoča sprejemanje zahtev in načel, ki jih bo moral spoštovati v človeški družbi. »Kdor ni bil deležen rodiljske ljubezni, ne bo nikoli znal ljubiti. Kdor v materi ni začutil sočloveka in sočustvoval z njim, ga bo iskal vse življenje zaman«.

Vsak otrok naj v družini doživi za zavestjo, da je enako vreden in ljubljen kot njegovi bratje in sestre

Zapostavljenost v lastni družini je otroku mučna, je temna senca, ki lega na njegovo občutljivo duševnost. Otroku zahteva pravično ravnanje, krivica ga boli bolj kot telesna bolečina. Starši morajo zato skrbeti, da ne bo nihče izmed otrok imel občutka, da ga imajo manj radi kot

druge. Ta občutek vodi do razdora med brati ali sestrami, njegove posledice pa se pogosto kažejo v zamorenosti, zaprtosti vase in v prešibki samozavesti. Tak otrok bo težko srečen v življenju.

V vsaki družini naj bi prevladalo vedro in ubrano vzdušje

Tako bo vedrina in dobra volja postala sestavni del otrokovega značaja, — z dobro voljo in optimizmom pa v življenju laže premagamo težave in ovire. Če je v družini neka stalna napetost, če manjka smeha in ubranosti, bo otrok doraščal kot drevo ali rastlina brez sonca in niti njegovo otroštvo ne bo srečno. Posebej težki so za otroke razdori med starši, primeri nasilja in grobosti. Zato na primer alkoholizem ne uničuje le zakon, ampak tudi družino in otroke.

V sodobni družini vzgoja otrok ni le stvar matere, ampak dolžnost matere in očeta

Otrok je njun, njegova bodočnost je skrb obeh. Oba, oče in mati, mo-

rata biti polnovredna vzgojitelja, ki ju otrok ceni in spoštuje. Oba pa naj bosta pri vzgoji skladna v ravnanju in vzgojnih ciljih, ker bi medsebojna nesoglasja zmanjšala uspehe njegovega prizadevanja. V sodobni družini oče ne sme biti več strah in trepet otrok. Otroci naj tudi očeta vzbujajo od prvega otroštva ter doživljajo ob njem prijetne ure ljubezni in prijateljstva. V takih družinah so otroci sreča obeh, očeta in matere.

Otroku morajo starši pomagati na poti k samostojnosti

Ne smejo ga zavirati v tem razvoju s tem, da mu odstranijo vsako oviro, da ravnajo z njim kot z dojenčkom, ki brez staršev sam ničesar ne zmore. Postopno naj mu nalagajo dolžnosti in naj dopustijo, da bo preizkušal svoje sposobnosti. Tako se bo krepil, pridobil bo zaupanje vase, spoprijemal se bo s težavami in jih premagoval. Vzgoja k samostojnosti je tudi vzgoja samozavesti, poguma in vztrajnosti. Pomoč staršev je potrebna, kadar otrok sam ne zmore, kadar postaja malodušen, kadar ga vidimo zaskrbljenega ali razočaranega. Tudi otrok ima v letih šolanja in odrasčanja svoje skrbi in težave, ki se samo nam zdijo majhne, ker smo pozabili, da smo bili tudi sami otroci.

Sodobna vzgoja je ljubeča in razumevaljoča, ni pa popustljiva

Življenje je zahtevno, zato mora biti zahtevna tudi vzgoja za življenje. Otroka ne smemo razvajati, ker bo sicer postal sebičnež, ki bo iskal le svoje koristi in videl le samega sebe. Razvajanje se najprej kaže pri starših, ker jim otrok ni prav nič hvaležen in zahteva vedno več, pozneje pa se maščuje na otroku. Življenje v družbi je sestavljeno iz pravic in dolžnosti, razvajenec pa išče samo pravice. Mati, ki otroka razvaja, postaja njegova dekla. Vzgjati pa moramo otroke, da bodo postali enakopravni člani družbene skupnosti, kjer ne bo hlapcev in dekel, ampak bodo ljudje med seboj človeški, se bodo spoštovali in pomagali drug drugemu.

Sodobna vzgoja skuša doseči vse zlepa in se izogiba nasilja

Gradi na otrokovem razumu, na njegovi ljubezni do staršev, ne pa na strahu in palici. Tudi odrasli težko prenašamo metodo nasilja, ukлонimo pa se manj prijetni nujnosti, ker to zahteva razum. Odgovornost za otrokovo bodočnost sicer zahteva od nas, da ne popuščamo otrokovi lenobi ali lagodnosti, hkrati pa nam

narekuje, da mu vcepimo prepričanje, kaj je prav in kaj ne. Prepričanja pa se ne ubijajo s palico in strahom.

Slepa pokorščina je vedno kratkotrajna

Kot pri odraslih, tako tudi pri otroku rodijo večje uspehe pozitivna vzgojna sredstva: spodbuda, priznanje, pohvala in prepričevanje. Tudi kazni kot izjemno sredstvo je učinkovita. Kadar pa otrok za kaznijo, ki je pogosta in ostrá, ne vidi več ljubezni staršev, mu bo kazen samo škodovala.

Srečna družina ima največ možnosti, da vzgoji srečne otroke

Zato je zelo pomembno, da zakonska zveza nastane iz resnične in globoke ljubezni. Nihče pa ni po prirodi ali po nekaj lastnih izkušnjah že idealen vzgojitelj. Vzgoja je najtežja umetnost, ker oblikuje človeka. Starši se moramo zato stalno izpopolnjevati v tej umetnosti, moramo se pedagoško izobraževati:

»Pravilna vzgoja — naša sreča bodočnosti! Slaba vzgoja — naša bodoče zlo, naše bodoče so! naša krivda do drugih ljudi, do še družbe!«

Prof. Jože Valenti

po naši zemlji

Slovenska mladina je zborovala v Celovcu

V nedeljo je imela v Celovcu svoj občni zbor Zveza slovenske mladine. V svojem prvem delu je občni zbor obravnaval delovno poročilo zvezinega odbora ter razpravljal in sklepal o spremembi pravil. Zveza slovenske mladine se je s tem preimenovala v organizacijo z imenom „Slovenska mladina“.

Delovno poročilo, ki ga je podal in razčlenil podpredsednik Hanzej Weiss, je pokazalo, da je Zveza slovenske mladine na poti aktivizacije svoje dejavnosti od zadnjega občnega zbora naprej času in razmeram primerno napredovala. Odbor se je pričel redno sestajati in razpredati mrežo svojih zaupnikov. Ponekod, zlasti v Celovcu, so se zelo obnesli mladinski večeri z razpravljanjem o aktualnih mladinskih problemih in s prosvetno-zabavnim sporedom. Zveza slovenske mladine pa je zadnje čase navezala tudi plodne stike z drugimi mladinskimi organizacijami. Tu je treba omeniti sodelovanje z Ljudsko mladino Slovenije zlasti na področju sosedne Gorenjske, z Zvezo socialistične srednješolske mladine na Koroškem in z Mladinsko inialtivo v Trstu.

V novih pravilih so tudi namen in naloge „Slovenske mladine“ točneje določene. Namen „Slovenske mladine“ je, da vzgaja slovensko mladino obeh spolov v zavedne, značajno trdne in razgledane pripadnike slovenske manjšine na Koroškem, da podpira slovensko mladino pri splošni in poklicni izobrazbi in na področju športa. „Slovenska mladina“ se zavzema za narodnostne pravice slovenske manjšine na Koroškem, za človečanske pravice in za državljanske pravice posameznika ter za enakopravnost in mirno sožitje obeh narodnostnih skupin na Koroškem. „Slovenska mladina“ se zoperstavlja vsakemu poizkusu netenja nacionalne nestrpnosti, priznava se k republikli Avstriji ter k načelom demokracije.

Ko je občni zbor po daljši diskusiji odobril in potrdil nova pravila, je prešel na volitve Glavnega odbora. Pri volitvah sta bila znova izvoljena dr. Pavle Apovnik za predsednika in Hanzej Weiss za podpredsednika; tajniške posle pa je občni zbor poveril Mirku Kunčiču. Pri ostalih članih odbora je prišlo do sprememb le v toliko, v kolikor so bile potrebne zaradi pomladitve in aktivizacije odbora.

Po izvedenih volitvah je predsednik „Slovenske mladine“ dr. Pavle Apovnik govoril o pomenu mladinske organizacije v življenju manjšine in pri tem izluščil vrsto misli k namenom in nalogam „Slovenske mladine“, kakor so orisane v njenih pravilih.

Sele so se poklonile spomenu svojih žrtev

V spomin na dvajsetletnico obsodbe in smrti 13 obglavljenih koroških Slovencev iz Sel in okolice Železne Kaple je Slovensko prosvetno društvo „Košuta“ v Selah povabilo svoje člane in prijatelje na predavanje o življenju in trpljenju koroških Slovencev. Predavanje s tem naslovom je imel podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Janko Ogris iz Bilčovsa. Za njim pa nas je pri nas že zelo dobro poznani podpredsednik Slovenske mladine Hanzej Weiss s svojimi slikami in filmi popeljal po koncentracijskih taboriščih Dachau in Mauthausen in nam poklical v spomin lansko veličastno spominsko prireditev v Celovcu ob 20-letnici izselitve koroških Slovencev.

Selani smo se povabili odzvali kakor vedno v obilnem številu. Prostore Pri žagi smo napolnili do zadnjega kotička. Posebno pa smo bili veseli, da nas je ob tej priložnosti obiskal tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Boris Trampuš.

Uvodoma je spregovoril predsednik našega društva Jurij Mak in počastil spomin na selske žrtev. Med drugim je dejal: „Sele so doprinesle v najtemnejših časih koroških

Slovencev mnogo žrtev. V kratkem bo minilo 20 let, odkar so na Dunaju obglavili 13 koroških Slovencev, med njimi 9 Selanov. Teh in vseh drugih, ki se žal niso več vrnili v naš prelepi gorski svet, v naše Sele, se hočemo danes spomniti. Njihovo trpljenje in njihove žrtve za nas vse niso bile zastoj. V borbi za naše pravice nam bodo ostali vedno svetel zglede. Svetel zglede pa ste nam tudi vsi, ki ste se z njimi borili in z njimi trpeli, a ste imeli srečo, da ste se vrnili med nas, srečni smo, da z vami skupno lahko gradimo našo bodočnost.“

Ko smo z enominutnim molkom počastili spomin naših žrtev v drugi svetovni vojni, je povzel besedo Janko Ogris in nas v predavanju, ki so ga prepletala lastna in skupna doživetja naših starejših, popeljal skozi našo zgodovino zadnjih 50 let. Njegovo predavanje in tudi slike in izvajanja Hanzijske Weissa so bile zelo koristne zlasti za našo mladino, ki mora vedno vedeti, da ne sme poceni izpustiti iz rok svobode in idealov, katere so ji njeni očelje in predniki s trpljenjem in krvjo težko priborili.

Tudi cerkev na strani šovinistov

Ce govorimo o trenutnih odnosih med manjšino in večinskim narodom, potem pač v zadnjem času lahko zabeležimo vsaj nekoliko izboljšanje teh odnosov, kar vsekakor odpira nove možnosti za še bolj uspešno vključevanje koroških Slovencev v splošno politično, kulturno in družbeno življenje v deželi in državi. Ravno to dejstvo pa očitno ne gre v račun tistim krogom, ki se ne morejo sprijazniti z mirnim sožitjem obeh narodov in zato vedno spet skušajo vnašati vzdušje nestrpnosti.

V zadnjem času se spet množijo primeri strupenega hujskanja proti našemu ljudstvu in proti pravicam, ki so nam zajamčene v členu 7 državne pogodbe. Gre za novo organizirano akcijo, katere ni omejena samo na Koroško, kakor je pokazal nedavni občni zbor »koroške« Landsmannschaft v Linzu na Zgornjem Avstrijskem, niti ne zajema le tradicionalnih nemško-nacionalnih organizacij, ki opravljajo svoj obstoj prav s protislovensko dejavnostjo, marveč sega — kar pa na Koroškem nikakor ni novost — tudi na cerkveno področje.

To je v zadnji številki Našega tednika-Kronike poudaril tudi Narodni svet koroških Slovencev, ki je v članku pod naslovom »Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom?« med drugim ugotovil, da »je obdobje, v katerem zdaj živimo koroški Slovenci, v cerkvenem pogledu morda najtežji preizkusni kamen v naši zgodovini, kajti »naši požrtvovalni, svojemu materinemu jeziku zvesti duhovniki še nikdar niso bili tako kot danes brez vsake zaslombe in, brez razumevanja cerkvene oblasti za naše življenjske pravice, popolnoma prepuščeni brezvestni gonji in napadom nahujskanih raznarodovalnih organizacij, ki se skrivajo pod svetobliško krinko navideznih verskih gibanj v spodnjem delu dežele.«

Za nas ta ugotovitev ni nova, saj smo že dostikrat brez strahu opozarjali na krivice, ki se godijo koroškim Slovincem tudi od strani cerkvenih oblasti. O teh krivicah je bilo n. pr. govora tudi na proslavi 50-letnice prosvetnega društva v Bilčovsu in so nam takrat očitali »napad na cerkev«. Zato smo naravnost radovedni, ali bo podobnega »priznanja« deležen zdaj tudi Narodni svet koroških Slovencev oziroma Naš tednik-Kronika!

„Deseti brat“ v Št. Primožu je presegel vsa pričakovanja

Da igralci Slovenskega prosvetnega društva »Danica« vedno spet presenetijo s svojimi skritimi talenti, vemo prijatelji njihovih odskih prireditev enako, kakor vemo, da imajo v Hanziju Kežarju tehnično spretnega, umetniško sposobnega in organizacijsko zelo požrtvovalnega režiserja. Toda nedeljska uprizoritev Jurčičevega »Desetega brata« je prekosila vsa naša pričakovanja. Doživeli smo uprizoritev, ki po naših društvenih odrih ne najde zlahka para. Vsak od igralcev je živel poverjeno mu vlogo, doživljal je vsebino igre in doumel je njeno jedro. Že v igrinem uvodu smo bili presenečeni, bolj pa je igra prehajala v svoj zaplet in razplet, z večjim navdušenjem smo občudovali, kako so naši preprosti fantje in dekleta na odru preraščali v like in

Slovensko prosvetno društvo
»Danica« v Št. Vidu v Podjuni
bo ponovilo igro

Deseti brat

v nedeljo, dne 7. aprila 1963 ob 19.00 ur
zvečer pri Voglu v Št. Primožu

značaje, na katerih je prav ta igra zelo bogata. Ne da bi poskušali »drobiti homogenosti ansambla« »Desetega brata« in ne da bi hoteli zmanjševati pomena vsakega igralca in njegove vloge za izoblikovanost igre, pa ne moremo mimo tega, da posebej pohvalimo igralce glavnih vlog, drugače bi bili do njih krivični. Toda tudi med njimi nočemo potegovati ločnice, vsi so bili po svoje na mestu. Marko Marko je »živel« naslovno vlogo igre enako doživeto kot Franček Pegrin vlogo dr. Piškava, očeta, ki je zatajil svojega sina Martinka, imenovanega Deseti brat. Nič manj dosleden ni bil v svojih vlogah ljubezenski trikot igre Micka Polzerjeva v vlogi Manice, Stanko Polzer v vlogi Lovra Kvasa in Tevže Vakovnig v vlogi veseljaka in naduteža Marijana. Vsi so obvladali odtenke pestrosti dogajanja na odru, tako na začetku in na vrhu zapleta, kot pa v igrinem razpletu.

Z bogastvom resnobe in smeha, kakor je Jurčič obdaroval vlogo Krjavlja, pa se je med liki in značaji igre šetal Miha Kapp in izoblikoval Krjavlja v ljudsko originalnost, kakor jo poznamo v Jurčičevi povesti. Kakor bi bila povest in igra o Desetem bratu brez Krjavlja le del tega, kar je, tako tudi uprizoritev po »Danici« ne bi dosegla popolnega uspeha, če njegova vloga ne bi bila odigrana tako doživeto, kot jo je odigral Miha Kapp.

Nedvomno je posrečena razdelitev vlog in njihovo podajanje mnogo pomagalo Hanziju Kežarju, da je tudi vsakega od ostalih igralcev — med njimi je bila vrsta mladih, ki so prvič nastopali — postavil na svoje mesto in mu vлил spoznanje, kaj in kje je v tem odskrem dogajanja njegova vloga. Njihov doprinos k uspelosti uprizoritve ne zaostaja za onim vodilnih karakternih vlog.

Priznanje, ki smo ga igralski družini »Danice« v Št. Primožu izrekli hvaležni gledalci, pa naj bo istočasno vzpodbuda, da ostane na tej poti in da nam kmalu spet postreže s podobnim domačim kulturnim užitek.

Letos tudi Reka

na celovškem veleselju

Vodstvo celovškega veleselja — avstrijskega lesnega sejma v Celovcu je sporočilo, da bo letos prvič zastopano na tej prireditvi tudi pristanišče Reka.

Reško pristanišče je za Avstrijo velikega pomena, kar dokazuje že dejstvo, da je Avstrija s svojim tranzitnim prometom skozi reško luko v zadnjem letu zavzemala prvo mesto pred Češkoslovaško in Madžarsko. Posebno vlogo igra Reka pri izvozu avstrijskega lesa.

KOLENDAR

Petek, 5. april: Vincencij
Sobota, 6. april: Sikst
Nedelja, 7. april: Cvetna nedelja
Ponedeljek, 8. april: Albert
Torek, 9. april: Tomaž
Sreda, 10. april: Mathilda
Četrtek, 11. april: Vel. četrtek

France Pasterk - Lenart

(Ob dvajsetletnici njegove smrti)

Od leta 1942 je za nas koroške Slovence mesec april mesec spominov na najtežja in na najbolj junaška leta naše zgodovine, spominov na čase, ko so nacifašistični zavojevalci, pijani od svojih pobojev širom Evrope in razjarjeni nad svojim porazom pri Stalingradu, pričeli izvajati svojo prej pripravljeno smrtno obsodbo nad nami. V pomladnih dneh leta 1942, 14. in 15. aprila, so pregnali na stotine naših družin iz rodne grude na pot v mrzlo tujino in negotovo bodočnost, kjer naj bi »zginili«, kakor je zmanjkalo na milijone pripadnikov drugih narodov. Leto dni zatem, dne 9. aprila 1943, pa je predsednik berlinskega »Volksgerichtshofa« Freissler v Celovcu obsodil na smrt 13 koroških Slovencev iz Sel in Železne Kaple, ker so se v naši narodni samoobrambi zoperstavili nacifašističnemu poizkusu fizičnega iztrebljenja. Le-ti so bili 29. aprila obglavljeni na Dunaju.

V teh aprilskih dnevih ima takorekoč vsaka naša vas svoje spominske dneve iz časov, ko je po 15. aprilu 1942 završalo po naših vaseh in ko se je naše ljudstvo odločilo, da ne vzame svoje smrtne obsodbe prekrižanih rok na znanje, marveč da se upre nasilju in da ga boče v sklopu protifašističnih zavezniških sil zrušiti na svojih tleh. Cez poletje in na jesen leta 1942 so pričele od Zilje do Pliberka nastajati prve protifašistične partizanske skupine, ki so pozneje preraščale v čete, bataljone in odrede in ki jih tudi SS-ovski regimenti niso več mogli uničiti.

Ena takih skupin se je poleti 1942 pričela zbirati okoli Tavčmanovih fantov Jurija, Franceta in Jakija Pasterka v Lobniku. Izmed njih je France že oktobra 1942 odšel v partizane, medtem ko je bil Jurij mesec dni navrh aretiran od gestapa in 9. aprila 1943 v vrsti 13 koroških Slovencev obsojen v Celovcu na smrt.

France Pasterk, ki si je nadel partizansko ime Lenart, je bil predan protifašistični in narodnoosvobodilni stvari kot malokdo. Njegova disciplina in iznajdljivost nista poznali meja, bil je odličen bореc in dober tovariš. Zato je kmalu postal komandir partizanske čete, pomladi leta 1943 pa komandant prvega koroškega partizanskega bataljona, ki je operiral na območju Železne Kaple, Pliberka in Mežice. Takoj po formiranju je šel ta bataljon pod poveljstvom Franceta Pasterka - Lenarta proti Mežici, jo zasedel in v kinodvorani razorožil veliko število gestapovcev in nemških vojakov. Zatem je Lenart še napadel šolo in tam zaplenil precej orožja in vojaške opreme. V protinapadu z nemške strani ga je v levo roko zadela krogla in mu prebila glavno žilo, vsled česar je izkruval in umrl.

To je bilo 4. aprila 1943. Za svoja junaška dejanja v borbi proti fašizmu in za osvoboditev koroških Slovencev je bil Lenart imenovan za narodnega heroja, Zveza koroških partizanov pa je poskerbela, da je bil 10. aprila 1949 prekopan na domače pokopališče v Železno Kaplo. V spomenik nad njegovim grobom so vklesana imena 102 padlih partizanov in 78 žrtev fašizma iz okolice Železne Kaple.

Ko se ob 20-letnici junaške smrti klanjamo spomenu našega narodnega heroja Franceta Pasterka - Lenarta, se klanjamo v zavesti, da njegovi vzori, njegovo junaštvo in njegova smrt niso bili zaman in da je prav on bistveno prispeval, da smo na svojih tleh premagali nacifašistično nasilje, da smo spet svobodneje živeli in da stopamo po poti v svetlejša obdobja. Zato smo našemu Lenartu hvaležni in mu dolžni.

Napovedi angleškega znanstvenika o tehničnem razvoju v prihodnosti:

Vesoljske ladje

in potovanja med zvezdami

Brata Wright sta s svojim poletom z letalom leta 1903 začela epohalno dobo. Največje spremembe, ki so nastale v mojem življenju, so posledica tega poleta. Njihov izum je pokazal, da se človek lahko giblje iz kraja v kraj, ne da bi bil prikovan za zemljo ali vodo. Ta njun izum je spremenil »velikost« svetla.

Spremembe so bile vsestranske. Druga svetovna vojna se je razlikovala od prejšnje prav zaradi letal, ki so nosila najnevarnejše orožje. Letalo je zmanjšalo razdalje. Zmanjševanje razdalj pa ni še končano, ker smo se v preteklosti šele začeli odlepiti od zemlje. Vesolje je še neraziskano in čaka, da ga osvojimo.

POTOVANJE NA MESEC

Ni več nobenega dvoma, da bo novi. Krištof Kolumb še pred koncem tega tisočletja stopil na Mesec. Prepričan sem, da se bo prvi človek spustil na Mesec pred letom 1970. To leto bo na Mesec odpovala najbrž večja raziskovalna skupina znanstvenikov, ki bo Mesec vsestransko raziskovala. Računam, da bo stalno ljudsko naselje nastalo na Mesecu v letih pred 1980. To bo najbrž nekakšno mednarodno znanstveno središče, ki bo predstavljalo za znanstvenike idealni laboratorij za proučevanje vesoljskih razmer. Ta postaja nam bo omogočila, da dobimo znanstvene napotke in izkušnje za nadaljnje potovanje po vesolju

Zanimivosti

● Poročila o svetovnem zdravstvu za štiriletnje 1957 do 1960, ki obsega statistiko nad približno štiridesetimi odstotki prebivalstva našega planeta, govori tudi o najpogostejših vzrokih smrti v tem obdobju. Devetintrideset odstotkov vseh smrti gre na račun srčnih obolenj, rak je z 22 odstotki na drugem mestu (posebno močno se je razpasa) rak na dihalnih organih). Precej visok procent pa zavzemajo nesreče — kar sedem odstotkov.

—x—

● Ameriški sociologi so ugotovili, da se današnja ženska mladina ne razlikuje od nekdanje le po oblačenju, frizuri, hoji in obnašanju, marveč tudi po glasu. Moderna postaja šepetanje, ki je bilo moderno že nekoč, v viktorijanskih časih, in velja za višek ženskosti. Razlika je le v tem, da so se nekoč dekleta posluževala takšnega govorjenja, da bi pokazala svojo nemoč, nežnost in željo po zaščiti, kar nikakor ni atribut današnje ženske mladine, in zato sociologi z zanimanjem iščejo vzroka tega nenavadnega pojava.

—x—

● Po podatkih UNESCO je na svetu 44 odstotkov nepismenih. V nič manj kot 97 deželah zna brati in pisati manj kot polovica prebivalstva, v dvanajstih deželah se odstotek nepismenih giblje celo med 95 in 99.

in sončnem sistemu. Že danes namreč lahko pošljejo rakete na Venero, to je splošno znano. Za vesoljsko ladjo, ki bi ponesla človeka, pa imamo za zdaj zbranih še premalo podatkov. Način, da te podatke zberemo, je na dlani. V vesolju moramo izbrati postojanko, kjer bomo lahko iz dneva v dan iz leta v leto spremljali pojave in jih proučevali. Mesec je idealen kraj za takšna proučevanja. Razen tega je Mesec samo nekaj dni oddaljen od Zemlje. Za potovanja na druge planete rabimo več mesecev; Venera, ki je najbližja Zemlji, je 100-krat bolj oddaljena kakor Mesec, Mars pa približno 1000-krat. Prepričan sem, da bo človek prispel na planete sončnega sistema pred koncem tega stoletja.

Našli se bodo tudi ljudje, ki bodo vse svoje življenje preživeli na drugih planetih. Naselili se bodo na njih, ko bodo preskrbljeni z zadostnimi količinami nuklearne in sončne energije. Ta čas bo napočil šele v začetku tretjega tisočletja.

PROMET Z RAKETAMI

Mnogi sklepajo, da bodo na Zemlji nastale v prihodnjih letih velikanske spremembe. Lahko takoj v začetku rečem, da sem v tem pogledu precejšen pesimist. Napredek bo, toda ne prevelik. Izpolnili se bodo načini potovanja letala, avtomobili in vlaki. Vsa ta prevozna sredstva pa bodo zavirala razvoj novih izumov. Obstoječe ceste, železnice in letališča že zdaj preprečujejo, da bi si izmislili neko pametnejše prometno sredstvo. Ceste bodo izpopolnjene in modernizirane. Izkušnje pa kažejo, da dokler neko stvar izpopolnjujemo, ne pride do revolucionarnega napredka. Prav gotovo pa je, da bo potovanje udobnejše. Najbolj verjetno je, da bodo prometna sredstva poganjali električni motorji.

Kot prevozno sredstvo pride v poštev tudi raketa. V prihodnjih 20 letih bodo pošto med Londonom in Parizom prevažali najbrž že z raketami.

VSAKANJE ŽIVLJENJE

K zblizevanju razdalj in ljudi bodo pripomogla tudi druga sredstva komunikacij. Ta sredstva tudi že danes vsestransko uporabljamo. Radijski valovi so v enaki meri spremenili svet kot letala. V naslednjih 40 letih lahko pričakujemo še večje dosežke. Naj naštejemo samo nekatere: žepni televizijski sprejemnik v barvi, telefon v luknjicah gumbov, hišna kamera, ki beleži vsa poročila, ko nas ni doma in številne druge prido-bitve.

s tistimi pojmovanji in nazori, ki so njemu in njegovemu rodu lastni in domači. Svet mu je bil bolj kot kdaj koli poln zank in nevarnosti, nejasnih mračnih misli in strahu, ki ga vojna trosi po zemlji in prinaša ljudem, posebno še priletnim, oslabeledim in trudnim.

Davillu se je včasih zazdelo, da se duši, zvija od utrujenosti, da že leta in leta tako koraka z nekakšno mračno in brezdušno kolono pa mu sedaj zaostaja korak; kolona grozi, da ga bo poteptala in zmlela, če le klecne in se ustavi. Ko je ostal sam, je vzdihnil ter potihlo in zasoplo zastokal:

„Ah, ljubi bog, ljubi bog!“

Te besede je izgovarjal nevede, brez vsake stvarne zveze z tistim, kar se je trenutno dogajalo okrog njega; bile so eno z njegovim dihom in vzdihom.

Kako da ne omahne od utrujenosti in topoglavega divjanja, ki trpi že toliko let? Kako naj zavrne vse in opusti nadaljnji napor? Kako naj jasno vidi in kar koli sprejme v tej splošni, večni dirki in zmed? In kako naj nadaljuje pot skozi izmučenost, pretresljaje in negotovost v novo meglo in nedogled?

Kakor da je še včeraj poslušal novice o zmagi pri Slavkovu, ki so bile polne upanja na rešitev in mir; kakor da je še davi pisal stihe o bitki pri Jeni; kakor da je še pred nekaj trenutki prebiral poročila o zmagi v Španiji, o vkorakanju v Madrid in begu angleških čet s Pirenejskega polotoka. Še ni utihnil odmev velike zmage, že se krha in meša z grmenjem novih dogodkov. Ali bodo ti zares naravni zakoni s silo postavljeni na glavo, ali se bo vse zrušilo ob njihovi neomajni stalnosti? Sedaj kaže tako, sedaj drugače, toda jasnega zaključka ni. Duh mrtvi in možgani nočejo ubogati. In v takem stanju, v taki volji koraka naprej hkrati z milijoni, dela in govori, si priza-

Mozaik iz umetne snovi - sodobna obloga sten

Za obloge sten v kuhinjah, kopalnicah in drugih prostorih smo včasih uporabljali običajne plošče za tlakovanje, ki pa zaradi svoje razmeroma visoke cene niso bile »dostopne« vsakomur. Danes so mnoge »klasične« materialije zamenjale umetne mase, iz katerih izdelujejo že prav vse. Tudi za oblogo sten in podov čedalje bolj uporabljajo plošče in ploščice iz umetne mase.

Avstrijska tovarna za predelovanje umetnih mas »Hoffmann«, je na letošnjem dunajskem velesejmu presenetila z novim proizvodom; z mozaikom iz umetne mase, ki je uporaben za stenske obloge vseh vrst. Ker so keramične plošče vse preveč drage, bo Hoffmannov »umetni mozaik« gotovo z uspehom prodrl na trg, saj ima poleg vseh drugih odlik tudi to prednost, da ga zaradi specialnega lepila lahko vsak sam montira.

Omenjeni mozaik iz umetne mase je odporen proti vsem vremenskim vplivom (saj vzdrži celo vročino do 85°), pa tudi kisline, svetloba, lug in voda mu ne morejo škodovati. Zato je uporaben tako za notranje kakor tudi za zunanje obloge. Dobi se v 14 različnih barvah in vzorcih, in sicer v ploščicah po 15×15 cm, cena kvadratnega metra (to je 45 takih ploščic) pa znaša 95 šillingov.

Za Hoffmannovim mozaikom je že zdaj veliko povpraševanje tudi v inozemstvu. Posebno se zanj zanimajo pri novih gradnjah, saj za montažo niso potrebni posebni izolirani specialisti, kar precej zniža gradbene stroške.

Zemlja pod skorjo

Zemljo, ki je zibelka človeštva, ljudje slabše poznajo kot vesolje. Vsi podatki o notranjosti zemlje so za sedaj še precej skromni, saj so vulkanski pojavi edina priložnost, ob kateri lahko izvemo kaj več o sestavinah zemeljske notranjosti. Do sedaj največja vrtina zemeljske skorje ne presega globine 7 kilometrov. Zemeljski potresi s svojimi sunki sicer povzročajo razpoke, ki pa ne segajo do središča Zemlje. Velikanski podzemni svet še vedno čaka raziskovalce, da bi ga odkrili.

Beseda »geokozmos« ni samo slikovita, temveč da točne značilnosti zemeljske notranjosti. Če v vesolju prevladuje majhen pritisk, nizka temperatura in »praznina«, potem je pod zemeljsko skorjo vse obratno. Pod zemljo je materija strnjena, podvržena neverjetno visokemu pritisku, razgreta; v notranjosti prevladujejo visoke temperature.

UGANKE POD ZEMELJSKO SKORJO

Zemeljska skorja je debela 10 do 70 km. Na njeni zunanji površini prevladujejo pesek, apnenec in škrljavci. Te sestavine so že dobro raziskane, saj jih lahko vrtamo. Nižje je sloj granita. Ta sloj pa je še vedno precej neraziskan, čeprav leži v majhni globini do 1000 metrov pod skorjo. Na različnih krajih na svetu najdemo granit tudi na zemeljski povr-

šini. Toda granit na površini in tisti v večjih globinah sta nastala pod drugačnimi fizično-kemičnimi pogoji.

Pod granitom leži sloj bazalta. Bazalti ležijo že v večji globini in sestavljajo osnovo Zemljine skorje. Zemeljska skorja ima torej globino 10—70 km, kar je v primerjavi s 6377 km zemeljskega polmera toliko, kakor jabolčni olupek jabolčnemu sadežu. Veliko je še neznanost o kemičnih sestavinah in o fizičnih lastnostih prvin, ki tvorijo jedro Zemlje.

Do sedaj človek ni dobil iz roke skrivnostne materije, ki leži pod Zemljino skorjo in tvori njeno jedro.

ODKRIVANJE ZEMELJSKEGA JEDRA

Na nekem znanstvenem kongresu so se geologi, geofiziki in geokemiki odločili, da bodo vrtali zemeljsko skorjo v globino 18 km. Odločili so se za pet vrtin na različnih krajih, kjer bi po starih izročilih lahko naleteli na »zemeljski peklo«. Pri mestu Bakuju ob Kaspijskem morju so že zvrtili zemeljsko skorjo čez 5 km. V Kaspijskih stepah so prav tako zvrtili dve vrtini v globino 7 km. Domnevajo, da bodo eno izmed teh vrtin poglobili do 15 km.

Za vrtanje v notranjost Zemlje bodo morali prej iznajti nove vrtnalne stroje. Tehnika bi morala rešiti težko nalogo, zaradi velikega pritiska in temperature, ki doseže 200 do 600 stopinj. Vrtnalne cevi in sveder za vrtanje v globini od 10 do 15 km ne more več biti iz jekla, ker ne prenese visoke temperature in se stopi.

Načrti predvidevajo, da bi zgradili za prodiranje v Zemljsko jedro posebne »geosputnike«. To naj bi bile posebne ladje, ki bi si same utirale pot s pomočjo posebne plazme, ki bi razvila visoko temperaturo in bi sproti topila rudnine v hlape. Te podzemeljske ladje bi se gibale s hitrostjo 5 do 50 m na uro.

Dvajseto stoletje po načrtih, ki so si jih zastavili znanstveniki, ne bo samo stoletje vesoljskih raziskav, temveč tudi uspešnega proučevanja zemeljskih globin.

Sok mladosti

Neki japonski kemik je odkril zelišče, katerega sok lahko pomladi človekov organizem in njegovo zunanost. Sok vbrizga v kri. Koža se napne, z obraza izginejo gubice in po 48 urah se počuti človek za deset let mlajšega. Japončevu skrivnost je odkupil zdravnik Frankley. Blizu Los Angelesa je zgradil sanatorij, kjer za astronomske vsote pomlajuje petične starce.

Ivo Andrić

50

Travniška kronika

15

Poročila in navodila iz Pariza, ki jih je Daville zadnje čase dobival s precejšnjo zamudo, so pričala, da se je arjaški vojni stroj cesarstva spet pognal, in naravnost na Avstrijo. Daville se je čutil osebno ogrožen in prizadet. Sprejel je kot svojo nesrečo ta plaz, ki drči prav v kraje, kjer ima tudi sam svoj mali odsek in veliko odgovornost. Bolestna potreba, da bi kaj ukrenil in delal, in mučno občutje, da lahko stori napako ali kaj opusti, ga je mučilo celo v spanju. Mir in hladnokrvnost mladega des Fossesa sta ga dražila huje kakor doslej. Temu mladeniču je bilo samo po sebi umevno, da se mora cesarska vojska z nekom bojevati, in ni videl v tem niti najmanjšega vzroka, da bi spremenil način življenja in potek misli. Daville je kar vzdrhteval od potlačene jeze, ko je poslušal plehke izraze in duhovičenja, ki so bile sedaj v modi med pariško mladino in jih je des Fosses uporabljal v pogovoru o novi vojni brez spoštovanja in navdušenja, toda z vero v zmago-slaven konec. Davilla je mučila podzavestna nevoščljivost in pekoča žalost, ker se nima s kom pomeniti (»da bi izmenjal bojazni in upanja«) o tej vojni in o vsem drugem,

deva ujeti korak in doprinesiti svoj delež, ne da bi komu odkril in razgalil svojo težko, bedno negotovost in zmedenost duha.

Zopet se bo ponovilo vse isto, do pike. Prihajata Maitre in Journal de l'Empire s članki, ki razlagajo in opravičujejo potrebo novega pohoda in napovedujejo njegov nedvomni uspeh. (Ko jih bere, Daville jasno in nedvoumno čuti, da je tako in da drugače biti ne more.) Potem bodo sledili dnevi in tedni premišljevanj, čakanj in dvomov. (Čemu spet vojna? In koliko časa bo trajala?) Kam bo to pripeljalo svet, Napoleona, Francijo in njega. Davilla, z družino vred? Da ne bo tokrat odpovedala sreča in prišel prvi poraz kot znamenje končnega padca? Nato bodo sledila poročila o uspehih, z imeni zavzetih mest in premaganih dežel. Na koncu pa popolna zmaga in zmago-slavni mir s teritorialnimi pridobitvami in z novimi obljubami splošnega miru, ki pa noče in noče zavladati.

In takrat bo Daville z drugimi in še glasneje od njih slavil zmago in govoril o njej kot o samoumevni stvari, pri kateri ima tudi sam svoj delež. Toda teh mučnih dvomov in omahovanj, ki jih bo zmaga razpodila kot meglo in ki jih sedaj hoče pozabiti, ne bo nihče nikoli videl ne poznal. Nekaj časa, pa ne prav dolgo, bo goljufal tudi sebe, toda kaj hitro bo cesarski vojni mehanizem znova sprožil, hkrati pa se bo tudi v njem samem sprožila nova igra, popolnoma ista kakor vse prejšnje. Vse to ga izčrpava in utruja, mu ustvarja na videz mirno in urejeno, v resnici pa nevzdržno tegobno življenje, ki je v bolečem nasprotju z njegovo notranjostjo in z vsem njegovim stvarnim bitjem.

Peta zveza proti Napoleonu je bila to zimo sklenjena in na pomlad nenadoma razglašena. Kakor pred štirimi leti, samo še bolj naglo in drzno je Napoleon odgovoril

Kdo naj pita klavna teleta?

Vsakoletno poletno pomanjkanje klavnih telet na trgu je v veliki meri posledica neizravnane cene za klavna teleta na eni in zajamčene cene za mleko na drugi strani. Medtem, ko ima mleko skozi celo leto enako ceno, niha cena klavnih telet od 13 pozimi do 20 šil. za kilogram žive teže. Z ozirom na to, da je za kilogram prirastka pri klavnem teletu v povprečju pitanja potrebnih 10 kg polnega mleka, je pričakovati, da bo letos ponudba dobro pitanih klavnih telet na koroškem trgu še manjša, kot je bila v poletnih mesecih zadnjih let, ker se bo proizvodnja mleka s 1. majem 1963 podražila za 20 grošev in ker bo v zvezi z lansko sušo in letošnjo dolgo zimo šlo čez poletje več telet v rejo kot jih je šlo lani.

Ob takih tendencah je pričakovati, da se bodo letos poletni klavna teleta podražila. Zato ni odveč vprašanje, kdo naj pita klavna teleta?

O pitanju telet je bilo zadnja leta mnogo govora tako v praksi kot zlasti v znanstvenih krogih. Pri tem je prišlo vedno spet do poudarka, da pitanje telet stoji in pade s ceno pri vnovčenju. Pitana teleta dajejo kvalitetnejše meso od navadnih telet, pridelanje tega mesa pa je razmeroma drago. Zato mora biti tudi pitano tele dražje plačano od navadnega teleta. Kdor se torej loteva pitanja klavnih telet, mora vnaprej poskrbeti, da jih bo zanesljivo prodal in sicer po boljši ceni, kot navadna klavna teleta. Poiskali mora mesarja in se pogoditi z njim tako za odkup, kot tudi za ceno prej, preden se loti pitanja.

Najboljšo kvaliteto mesa pri pitanju telet dosežemo s polnim mlekom, kateremu pa ni treba biti bogve kako masno. To pa pomeni, da bomo po ceni pitali z mlekom od krave, ki izkazuje nizek odstotek masti v

Zgodnja setev nikoli ni goljufala — pozna pa dostikrat lagala

Dolga zima je povzročila, da bomo vigredno setev opravili z zamudo. Zamuda pri vigredni setvi pa pomeni manjši pridelek pri žetvi. To velja zlasti za oves in jaro pšenico. Donos obeh je odvisen od časa setve. Zgodnja setev jare pšenice lahko njen donos približa onemu ozimne pšenice, pri ovsu pa velja pravilo, da en dan zamude pri setvi povzroči za 60 do 70 kg manjši pridelek pri žetvi. Zato sejmo jaro pšenico in oves, čim se bo zemlja tako daleč osušila, da se za brano ali za vlečo ne bo mazalo več.

Drugače je z ječmenom. Le-ta zahteva vležano toplo zemljo. Zamuda v času setve mu manj škoduje od setve v prehladno zemljo. Prepozno pa ga tudi ne smemo sejati, zlasti ne pivovarskega, ki s pozno setvijo trpi na kvaliteti. Pozno sejan krmni ječmen pa bo zelo bogat na beljakovinah.

Pred setvijo ne pozabimo na izdatno kalijfosfatno gnojenje. Jaremu žitu pa s hlevskim gnojem nikar ne gnojimo. Škoda je časa in škoda je žita. Jaremu žitu hlevski gnoj ne koristi, marveč mu le škoduje! Jari pšenici, jaremu ječmenu in ovsu pa dajmo na vsak način 500 kg superfosfata in 300 kg kalijeve soli po hektarju, poleg tega pa še kot prvi obrok ca 70 kg nitramoncala.

na zahrbtni napad z bliskovitim udarcem proti Dunaju. Sedaj so tudi nevedneži lahko sprevideli, čemu so odprti v Bosni konzulati in kakšno službo opravljajo.

Med Francozi in Avstrijci v Travniku je bil pretrgan vsak slik. Služabništvo se ni pozdravljalo, konzula sta se izogibala srečavanju. V nedeljo pri veliki maši v dolski cerkvi sta stali gospe Davillova in von Mittererjeva s hčerko daleč vsaksebi. Konzula sta podvojila svoje napore pri vezirju in njegovih ljudeh, pri fratih, popih in uglednih meščanih. Von Mitterer je razširjal proglaš avstrijskega cesarja, Daville pa francosko poročilo o prvi zmagi pri Ekmilu. Med Splitom in Travnikom so se dohajali in krizali kurirji. General Marmont je po vsej sili hotel s svojimi dalmatinskimi četami doseči Napoleonovo armado prej, kot se bo razvrstila odločilna bitka. Zato je terjal od Davilla podatkov o krajih, ki jih je moral prehoditi, in neprenehoma je pošiljal nove odloke. To je potrojilo Davillove posle; delo je bilo čedalje težje, dražje in vse bolj zapleteno. Posebno zato, ker je von Mitterer pazil na vsak njegov korak in kot skušen vojak, navajen obmejnih spletk in izpadov, postavljal vse mogoče ovire Marmontovemu napredovanju skozi Liko in Hrvaško. S težo in številom nalog je rasla tudi Davillova moč, bistrrost duha in volja za boj. S pomočjo Davna je uspelo, da je staknil in povezal vse fiste, ki so po svojem razpoloženju in koristih črtili Avstrijo in bili voljni, da karkoli storijo proti nji. Snubil je mestne kapetane iz Krajine, posebno kapetana iz Novega, brata nesrečnega Ahmet bega Ceriča, ki ga ni mogel rešiti; spodbujal jih je, naj vzemirjajo avstrijski teritorij, in jim dajal sredstva za vpade.

Von Mitterer je po fratih iz Livna pošiljal časnike in razglase v Dalmacijo, ki je bila pod francosko zasedbo, vzdrževal je zveze s katoliško duhovščino v severni Dalmaciji in pomagal organizirati odpor proti Francozom.

njem. Od 40 kg rojstne teže teleta na 100 kg prodajne teže ali za 60 kg prirastka je potrebnih 600 kg mleka. V prvih osmih tednih mora tele dnevno prirasti za 1 do 1,2 kg žive teže, kar pomeni, da mora teže 100 kg doseči v 56 do 60 dneh starosti. Za kilogram prirastka je v začetku dnevno potrebnih 8 kg mleka. Dnevni obrok je treba od tedna do tedna stopnjevali tako, da dobi tele v zadnjih tednih pitanja 13 do 14 kg mleka na dan.

Recimo, da dobimo za 600 kg mleka z

Letošnja zima in sadno drevje

Lanska pozna pomlad in kratka jesen sta povzročili, da je bilo sadno drevje, posebno mlada drevesca, še pozno v zeni v soku. V soku sta jih našla prvi sneg 17. novembra in tudi še mraz, ki je pričel pritiskati začetkom decembra. Posledica tega bo, da bo precej sadnih dreves nabezlih, mladih drevesc pa veliko pozeblih. Stopnja pozebe je odvisna tako od sorte kakor tudi od drevesnice, v kateri smo drevesca naročili. Za odpornost proti pozebi sta pri sadnih drevescih namreč merodajna odporen deblotvorec in trda vzgoja v drevesnici.

Oblike pozeb sadnega drevja bodo zelo različne. Poněkod so pozebli samo poganjki, poněkod pa cele veje ter strani drevesa in debla. Kjer bomo pozebo opazili le na poganjkih, ne bo nič hudega. Drevo se bo samo od sebe lepo obraslo. Težja bo stvar tam, kjer so pozeble cele veje ali cele strani drevesne krone ali debla. Tam bo treba počakati, da bo obseg pozebe docela viden in da bomo lahko spoznali, kje in katere veje bo treba odrezati in jih nanovo cepiti.

Cepljenje je tudi edina pomoč, če je deblo drevesa deloma pomrznilo. To cepljenje obstoja v tako imenovani premostitvi drevesne rane, ki nastane s pozebo na deblu in ki ovira dotok drevesnega soka od korenin v veje in poganjke. Take rane premostimo s cepiči, ki so daljši od rane. Cepiče vcepimo v deblo drevesa, tako pod rano kot nad njo. Ko se bo cepič prijel, bo pričel drevesni sok dotakati po njem v drevesno krono in njene veje in obratno. Čim debelejšje je deblo ali čim večja je rana, tem več cepičev za njeno premostitev je treba vcepiti v deblo.

Vsi plačani agenti in prostovoljni pomagači obeh konzulatov so se raztepli na razne strani; njihovo delo je bilo kmalu čutili po splošnem vznemirjenju in številnih spopadih.

Fratrji so pretrgali vse stike z ljudmi iz francoskega konzulata. Po samostanih so molili za zmago avstrijskega orožja nad jakobinskimi vojaki in njihovim brezvernim cesarjem Napoleonom.

Konzulata sta obiskovala in sprejemala ljudi, ki v drugačnih okoliščinah sploh ne bi govorila z njimi, delila sta darove in razmetavala podkupnino. Delala sta dan in noč, ne da bi kaj posebno izbirala sredstva in varčevala z močmi. Polkovnik je bil v tem prizadevanju dosti na boljšem. Res, bil je utrujen in slrt spričo družinskih nezgod in slabega zdravja, toda ta način življenja in boja mu ni bil nov, ustrezal je njegovim skušnjam in vzgoji. Pred višjimi ukazi je polkovnik nenadoma pozabil nase in na svoje, se pognal v izvoženi kolovoz cesarske službe in galopiral po njem brez veselja in navdušenja, pa tudi brez omahovanja in ugovora. Mimo tega je polkovnik poznal jezik, deželo, ljudi in razmere, zato je na vsakem koraku lahko našel iskrene in nesebične pomočnike. Vse to je manjkalo Davillu, ki je moral delati v mnogo težjih pogojih. Toda njegov živahni duh, občutek dolžnosti in prirojena galska bojevitost so ga podpirali in priganjali, da ne bi zaostal v tekmi; tudi on je pogumno delil in vračal udarce.

Pa kljub vsem tem zgodam in nezgodam bi odnosi med konzulatoma ne bili tako slabi, ko bi bilo to odvisno samo od njiju. Najhujše zlo so bili neznatni uradniki, agenti in služabniki, ki niso poznali mere v borbi in medsebojnem obrekovanju. Službena vnema in osebna nečimrnost so se pozabljali, hoteč odriniti in ponižati drug drugega, da so sami sebe poniževali in zapravljali svoj ugled pri raji in škodoželjnih Turkih.

nizkim odstotkom masti 1.200 šilingov. V tem primeru bomo prišli s pitanjem na račun, če bomo za pitane teleta s 100 kg teže dosegli vsaj ceno 17 šil. za kilogram žive teže. S tem bo kilogram prirastka plačan po 20 šilingov kilogram rojstne teže pa po 12,50 šil. V tem primeru se torej pitanje telet izplača. Če pa mesar ni pripravljen, da plača 8 tednov starega na 100 kg pitane teleta vsaj po 16 šilingov, potem je bolje, da se pitanja telet ne lotevamo.

Razumljivo pa je, da bomo gornji prirastek pri pitanju telet le dosegli pri teletih krav, ki so hitro rastne. Teleta počasno rastle mrvavih krav se ne izplača pitati. Najbolj se splača pitati teleta (bikce) simodal-skih krav, kajti ta pasma je hitro rastna in izredno dober predelovalec krme. Enako je tudi razumljivo, da se polno mleko ne splača preveč nadomeščati s posnetim mlekom, kajti posneto mleko sicer poceni stroške pitanja, toda zaradi njega trpi tudi kvaliteta mesa pri pitnem teletu. Če pa hočemo stalnega odjemalca za pitana teleta in stalno dobro ceno, potem moramo tudi gledati, da s kvaliteto pitanja ne bomo razočarali. Kupčija s teleti je pač v prvi vrsti stvar zaupanja.

Tako cepljenje je priporočljivo tudi v primerih, kjer so debla oglodali zajci. Posebej pa bodi še opozorjeno, da moramo rane na deblu, ki so nastale bodisi vsled pozebe, bodisi od zajcev, že pred cepljenjem očistiti in zamazati z drevesno smolo ter z žakljevino zaščititi pred sončnimi žarki. ing. M. Polzer

Kaj bomo začeli z izzimljenimi posevki?

Cesar smo se po letošnji dolgi in hudi zimi bali, se je zgodilo: ozimna žita je zima hudo zredčila, ponekod pa jih je docela uničila. Sedaj ko se bo zemlja osušila, bomo skoraj povsod stali pred odločitvijo: podor uničenega posevka in zasitev z vigrednim žitom, dosetev vigrednih krmnih rastlin v posevek ali pa pomoč v obliki hitro učinkujočih gnojil, lahkega valjarja in lahke brane.

Kjer so posevki močno luknjasti in kjer obstoja nevarnost njihovega zapleveljenja, ne preostane drugega kot podor in setev jarih žit ali krmnih mešanik. Med jarmi žiti je zlasti v krajih, kjer pitajo prašiče, najbolj priporočljiva zmes jare pšenice — jarega ječmena — ovsa. Ta mešanica ne daje le količinsko največje pridelke, temveč ima tudi največjo krmno vrednost. Razumljivo pa je, da je ta mešanica le dobra, če vsebuje pozne sorte ječmena in pšenice ter zgodnje sorte ovsa in če ji gnojimo s superfosfatom. Z nitramoncalom moramo biti previdni in gnojiti le po potrebi v treh obrokih in sicer po vzniku, drugič ko se pričenejo bilke kolenčati in tretjič tik pred cvetenjem.

Dosetev krmnih rastlin, zlasti detelj in raznih zvrsti ljujlk bo priporočljiva v primerih, kjer so posevki ozimni enakomerno zredčeni, vendar ne smejo biti zredčeni tako da ne bi bili v stanju nuditi dosevkom potrebnih pokrov in jih varovati pred zapleveljenjem. Razumljivo je tudi, da je tudi v tem primeru potrebna primerna pomoč z nitramoncalom in superfosfatom.

Pri posevkih, ki jim samo grozi izzimljenje vsled vigredne zmrzali, bo moral nuditi prvo pomoč lahek valjar, ki bo ustvaril potrebno kapilarnost zemlje in ki bo omogočil, da se bodo koreninice spet oprijele in na novo odgnale. Pred valjarjem bo tudi obrok 100 kg nitramoncala po hektarju neobhodno potreben. Valjarju pa mora odgovarjajoče razvoju posevka kmalu slediti mrežna brana.

Oba, Daville in von Mitterer, sta jasno sprevidela, kako je tak brezobziren in neprizanesljiv medsebojni boj škodljiv za oba konzulata in za ugled kristijanov in Evropejcev sploh, kako je nespodobno, da se onadva, edina zastopnika omikanega sveta v tej divjini, ravsa in spopadata pred ljudmi, ki oba črtijo, prezirajo in ne razumejo, in da prav te ljudi kličeja za priče in sodnike. To je posebno občutil Daville, saj je bil v slabšem položaju. Sklenil je, da na to stvar opozori von Mittererja posredno po doktorju Cogni, ki so ga šteli za neuradno osebnost, in mu nasvetuje, da bi oba malce obrzda svoje prenapete sodelavce. S Cologno bo govoril des Fosses, ker je Davna z njim večno sprt. Hkrati je nameraval po svoji pobožni ženi in na vse mogoče druge načine vplivati na fratre in jim dokazati, da kot zastopniki Cerkev grešijo, ko se tako pristransko in izključno zavzemajo samo za eno sovražnih strank.

Da bi pokazal fratrom, kako neresnične so obtožbe o brezbožnosti francoskega režima in da bi jih čimprej pridobil zase, se je Daville domislil in jih zaprosil, naj mu dajo stalnega plačanega kaplana za francoski konzulat. Po dolskem župniku je poslal prošnjo škofu v Fojnico. Ker odgovora ni bilo, naj bi gospa Daville govorila o tej zadevi s fra Ivom in ga usno prepričala, kako dobro in primerno bi bilo, če bi fratri določili kakega sobrata za kaplana in sploh spremenili svoj odnos do francoskega konzulata.

Neko sobotno popoldne je gospa Daville v spremstvu ilirskega tolmača in kavaza odšla v Dolac. Za ta razgovor je nalašč izbrala čas večernega blagoslova v cerkvi in ne nedelje, ko je polno ljudi in je župnik zaposlen.

(Se nadaljuje)

Za vigredno setev zmesi krmnega žita

Zmesi jarega žita dobivajo v naši rastlinski proizvodnji vse večji pomen. Posebno so priporočljive na kmetijah, ki so usmerjene na pitanje prašičev, ker dajejo tudi 50 in več metrskih stotov zrnja po hektarju. Njihov pridelek je stanovitnejši in po krmni vrednosti boljši od samega ječmena, ovsa ali jare pšenice.

Od teh zmesi so na trgu s semenjem na razpolago štiri zmesi:

Zmes A (reg. št. K 3/1963) sestoji iz 66% ovsa in 34% ječmena, priporočljiva pa je za težje in vlažnejše zemlje, skratka za zemlje, kjer drugače najbolj uspeva oves.

Zmes B (reg. št. K 4/1963) sestoji iz 50% ovsa in 50% ječmena, odgovarja za srednjo zemljo in za srednje dobro lego.

Zmes C (reg. št. 5/1963) sestoji iz 34% ovsa in 66% ječmena in je pripravna za dobro suho zemljo, ki drugače najbolj odgovarja ječmenu.

Zmes D (reg. št. K 2/1963) sestoji iz 40% ovsa, 30% ječmena in 30% jare pšenice za srednje dobro zemljo, ki pa mora biti dobro pripravljena.

Za te zmesi odgovarjajo najbolj ječmenova sorta »Violetta II«, oves sorte »Flämingsstreue«, od pšenice pa »Kärntner Früher«.

PRIČAKOVANJE

MABEL DOVE DANGUAH (GANA)

Nana Adaku II., omanhene Akvasina je praznoval dvajsetletnico svojega vladanja. V njegovi rezidenci Nkwabi se je kar trlo ljudi, ki so prišli iz mest in vasi daleč naokoli.

Sezona kakava je dosegla vrhunec; denarja je bilo kot pečka in posestniki so kar razmetavali svoje bogastvo. Prijatelji, ki se že dolgo niso videli, so utrjevali prijateljske vezi, hodili na obiske in prinašali darila — gin, šampanjec, whisky — se z velikim zadovoljstvom spominjali nekdanjih časov in popili preden so se poslovili, veliko večino listega, kar so prinesli v dar. Nihče ni imel skrbi; skoraj vsi so si naredili nošo Zlate obale. Može v sandalah tokata in na roko tkanih rutah kente, pisanih in sijajnih, ki so jih skrbno ovili okrog telesa. Žene so bile z dolgimi visečimi zlatimi uhanj, z zlatimi verižicami in zapestnicami v svoji pisani noši videti lepe in dostojanstvene.

Slavnostni bobni so radostno odmevali skozi rezidenco.

Bilo je ob štirih popoldne in ljudje so romali v državni park, kjer naj bi bila odwira. Meje iz palmovih listov so krasile trg.

Nana Adakuja II. so prinesli v nosilnici, pod kričeče vzorčastim baldahinom, z zlato krono na glavi, njegova kente je bila vsa ovesena z majhnimi zlatimi kroglicami, vrste in vrste zlatih verig so se ovijale okrog njegovega telesa. Od zapestij pa do komolcev so se nizale zapestnice iz zlata. V desnici je držal okrašen slonov rep, s katerim je mahal navdušenemu ljudstvu; pred njim je sedela v nosilnici njegova „duša“, deček dvanajstih let z vladarskim mečem v rokah.

Za omanhenejem so prinesli adonteheneja, drugega najpomembnejšega moža v deželi. Žarel je v bogatih rdečih in zelenih žametnih oblačilih; v obroču, ki mu je obdajalo čelo, so tičale zlate palice. Nato so se vsi po vrsti nanizali še drugi plemenski poglavarji v svojih kričečih nosilnicah. Procesija je bila dolga. Množica je gromko vzklikala in bobni so oglušujoče grmeli v pozdrav. Omanhene je zasedel častni prestol na slavnostnem odru, poleg njega je sedel okrožni komisar captain Hobbs, dvorni novec, ki je čepel ob njegovih nogah, pa je bil v pisanih hlačah in čepici iz opicje kože videti neznansko smešen. Kazal je osle omanheneju, se režal in zganjal vse mogoče arhaiske umetniške, da bi ga spravil v smeh. Toda omanhene se ni smel smejeti. Bilo bi proti vsem starodavnim navadam, če bi se omanhene nasmejal v javnosti.

Državni park je bil prizorišče barbarskega blišča. Poglavarji in njihova spremstva so sedeli na okrašenih stolih pod senčniki najrazličnejših barv. Zlate palice govorcev so žarele v sončnem siju. Žene, ki so bile podobne tropskim meluljem, so bile očarljive v svilenih, brokatnih in žametnih kentenih in njihovi črni, bleščeči lasje, umetelno pomešani na oduka način, so bili pretaknjeni s sponkami in iglami iz zlata. Mladi moške so pohajkovali sem ter tja; njihova valujo-

ča oblačila so se vlekla za njimi in spleteni svileni trakovi okrog čela so se mavrično bleščali v soncu.

Bobni so hrneli naprej.

Žene so se zvrstile, da bi zaplesale znameniti ples adowa. Stekle so nekaj korakov, se počasi pozibavale vstran in sklonile ramena. Ena od plesalk je bila v svojem modrozelenordečem kenteju videti posebno očarljiva in se je gibala s prostodušno, navdušujočo ljubkostjo gozdne živali. Poglavar je bil navdušen in je vrgel pest zlatnikov med plesalko. Očarljiva plesalka se je nasmehnila, kajti zlatniki so se z zvenkom skotalili naravnost k njenim nogam. Vse druge so se zapodile za cekini, ona pa je, kot da se ni nič zgodilo, plesala naprej.

Omanhene se je sklonil k svojemu zaupniku.

„Kdo je ta lepa plesalka?“

„Oprostite, o gospod, ne poznam je.“

„Moram jo dobiti za ženo.“

Nana Adaku II. je imel že petinpetdeset let in štirideset žena, toda ob pogledu na doslej neznano lepoto ga je vedno spreletel srh kot moža, ki je blagoslovljen ali preklet z eno samo boljšo polovico. Spet mu je v žilah zaplala slava; svojih štirideset žena je bil že navdušen. Začel jih je zamenjavati med seboj in jih je po navadi klical z napačnimi imeni. Njegova najnovejša žena je bridko zajokala, ko ji je rekel Oda, zakaj tako je bilo ime neki stari, grdi ženi.

„Ta plesalka je vse kaj drugega,“ je mislil poglavar. „Postala bo okras palače.“ In obrnil se je h gospodinu.

„Sto funtov dam zanj.“

„Toda morda je poročena, Nana Adaku.“

„Plačam možu, kar bo pač zahteval.“

Besednik je poznal svojega gospodarja in je vedel, da, kadar ga popade strast, navadno uveljavi svojo voljo.

„Nadčuvaj zaklada naj ti da petdeset funtov; poišči njene sorodnike in jim daj denarja. Ko bo zvečer prišla v palačo bo dobila ostalih petdeset funtov. Predaj Koju svojo govorniško palico in takoj začni s pozivovanjem.“

Nana Adaku je ljubil naglico. Podoben je bil kateremukoli možu, ki so ga na tem svetu premamili ženski čari. Včasih je oblika noge ali blisk oči, drhtenje nosnice ali barva glasu vzrok, da se je pojem moža spremenil v posebljeno besnost. Mnogi morajo prestati to obliko norosti, preden dosežejo svoj cilj. Ciniki se bližajo ženam priliznjeno, z vdano potrpežljivostjo, pri čemer pa natančno pazijo, da se ne ujamajo za vse življenje. Nasprotno pa uporabljajo ženske tako imenovani gospodinjski razum. Ne razburjajo se preveč zaradi telesnih čarov

kakšnega moškega; če pa je denarnica dovolj debela in dohodki stalni, človek pač tvega zakon. Zdaj pa se oblikuje tudi neki nov, moderen tip ženske: s trdo glavo in moškim srcem ne vztraja samo pri dohodkih in drugih neobhodnih rečeh, marveč zahteva tudi popolnega ljubimca ali pa o „prekletstvu“ zakona noče nič slišati.

Toda povrnimo se k Nani Adakuju II., ki mu je shod že začel presedati in je bil vesel, ko je ob šestih spet lahko stopil v svojo nosilnico.

Senčniki so zaplesali. Poglavarji so sedli v nosilnice, množica je divje in burno kričala, bobni so udarjali... Kmalu so se sklonile sence in s palmovimi listi obdan trg je bil prazen in zapuščen.

Omanhene se je okopal in si nadel obleko iz zelenega, z zlatom pretkanega brokata. Vladar je legel na ležišče, posuto z žametom blazin, in dva služabnika sta ga pahljala z dolgimi nojevimi peresi. Ovojnica s petdesetimi funti je bila pripravljena. Nana je vedel, da je njegov govornik mož z diplomatskim čutom in je bil zato prepričan, da mu bo nova žena še nocoj pomagala slaviti dvajsetletnico njegovega vladanja.

Moral je bil zadremati. Ko se je zdrnil, je mlada žena klečala ob njegovih nogah. Dvignil jo je na ležišče.

„Si rada prišla?“

„Zame je bila radost, izpolniti povelje Nane Adakuja.“

„Vrla deklica, kako ti je ime?“

„Effua, moj gospod in zapovednik.“

„To je lepo ime in tudi ti si lepa. Na še petdeset zlatih funtov, ostanek, ki sem ga obljubil. Danes ponoči bova privatno sklenila zakon in šele nato izpolnila zahteve starih obredov.“ Nana Adaku ni bil prvi mož, ki je uporabljal tako tehniko; civilizirani, polcivilizirani in primitivni moški so pripovedovali ali pa pripovedujejo povsod na svetu isto, v malce različnih oblikah.

„Denar bom dala svoji materi,“ je stvarno rekla deklica. „Čaka na hodniku. Saj smem?“ Poglavar je prikimal.

Effua se je takoj vrnila.

„Nana, moja mati in vsi sorodniki bi se ti radi zahvalili za sto funtov.“

„Ni potrebno, lepota moja.“ In igral se je s slonokoščeni kroglicami, ki so tako ljubko ležale na čednih Effuinih prsih.

„Mnenja so, da si moral odkriti na meni kakšen poseben čar, ker tako razmetavaš z denarjem,“ je rekla in se plašno nasmehnila omanheneju.

„Toda dete moje, ti si zares očarljivo. Mar ljudje sploh nimajo oči?“

„Saj tudi jaz ne razumem tega, Nana.“

„Tega ne moreš razumeti, ti skromna deklica. Poglej se torej v ogledalo, ki visi tamkaj.“

Poredno se je nasmehnila, stopila k ogledalu in se ozrla vanj. Vrnila se je, sedla na ležišče in položila glavo na poglavarjeve prsi.

„Ti si očarljivo bitje, Effua.“ Božal jo je po črnih, lesketajočih se laseh.

„Toda zapovednik moj, saj sem bila vedno taka, mar ne?“

„Že verjamem, lepota, toda jaz sem te danes šele prvič videl.“

„Ti, da si me šele danes videl?“

„Seveda, danes.“

„Si potem pozabil?“

„Kaj pa, ljubica?“

„Da si že pred dvema letoma dal zame petdeset funtov in me poročil?“

Dekle mojih sanj

Bila je nedelja. Sedela sta na klopi v parku. Njeni rdeči lasje so imeli na soncu bakren lesk.

— Želiš biti moja žena, Karolina?

— Pa...

— Pomislijaš?

Karolina se zelo ljubko nasmehne.

— Bom morala pri tebi brisati prah in čistiti pod? Tega ne maram. Delo kvari lepoto. Ta čas bi rajši preživela s teboj.

Benjamin pomisli na njeno nežnost in blažen vpraša:

— Dekle mojih sanj, takoj jutri bom kupil sesalec za prah in vse, kar hočeš...

V torek je šepetala...

— Ko bom tvoja žena, Benjamin, ali bom morala lupiti krompir, rezati čebulo, strgati korenček in mesiti testo? Ni mi za šušmarjenje po kuhinji, rajši poležavam v postelji ali v kopalni kadi.

Benjamin, presunjen od sreče, reče:

— Naj ti bo, sreča moja. Še danes bom kupil stroje, da te bodo razbremenili pri tvojem delu.

V sredo je ljubko vzdihovala:

— A kdo bo po kosilu pomival posodo?

— Ti in jaz.

— Kaj? Tudi jaz? A moje lepe roke, ki jih imaš tako rad!

— Pa dobro, če mora biti, zlata moja, boš imela tudi stroj za pomivanje posode.

Karolina je bila zadovoljna. Vseeno je v četrtek prišla z nečim novim.

— In kako bo z velikim pranjem perila?

— Pomagal ti bom, ljuba moja.

— Kako? Jaz naj grem v pralnico? Moji lepi lasje bodo dišali po pari in sajah, moj lepi hrbet, ki spominja na Dijaninega, me bo bolel zaradi pripogibanja... O, Benjamin, naš zakon si nisem tako predstavljala.

— To sem nameraval pozneje, pravi on, toda zaradi tvoje sladke ljubezni bom zagrizel v to kislo jabolko — kupil bom stroj za pranje perila. Morala boš samo dati vanj perilo in iz njega vzeti že pripravljeno za likanje.

— Benjamin, kdo še danes lika?

Izbranec sreče vzdihne.

— Pa naj bo še avtomatični likalnik.

Za četrtkom je prišel petek.

— Benjamin, ali bova imela posebno napravo za ogrevanje stanovanja?

— To je strašno drago.

— Pomisli na jutro, dragi. Ko druge žene, utrujene zaradi kurjenja peči kot odsotne sedijo ob svojih možeh pri zajtrku, te bom jaz, sveža kot jutranja zarja, razvajala in ti dvorila. Toda rada bi imela tudi klimatsko napravo.

— Klimatsko napravo? Čemu?

— Ne bi bilo potrebno zračiti. Odpri okno, zapri okno, kakšno mučenje...

Prišla je druga nedelja. Preteklo nedeljo je vprašal, če bi mu hotela biti žena. Te nedelje ona pravi:

— O, Benjamin, kako srečno bova živela v najinem popolnoma avtomatiziranem stanovanju.

— Kako midva? vpraša Benjamin.

— Pa, ko bom tvoja žena?

— Ko boš moja žena? pravi Benjamin. — Sedaj, ko imam vse tako avtomatizirano, ne potrebujem žene. Zbogom, dekle mojih sanj.

I. H. Ressler

ZA DOBRO VOLJO

»Ali morate res zadnji zapustiti ladjo, kadar se zgodi nesreča?« starejša gospa vpraša kapitana.

»Samo če ladja potone, spoštljiva,« odgovori ladijski častnik. »Nasprotno pa — če zleti v zrak grem hkrati s posadko.«

*

»To je vendar nemogoče, Ana,« se čudi prijateljica, »zdaj si kupila še piščanček! A jih sploh znaš hraniti?«

»To ravno ne, toda koklja jim bo gotovo dala dovolj mleka.« *

Mlad prodajalec se je naveličal sitnarjenja petičnih strank. Zato je kratko malo odpovedal službo in šel med policaje. Po nekaj tednih je srečal svojega starega šefa, ki ga je vprašal, kako je kaj zadovoljen z novim poklicem.

»Zelo, zares,« je odvrnil novo pečeni policist. »Zaslужim dobro, delovni čas mi ustreza in — stranke nimajo nikoli prav.«

*

»Ali ste z vašo knjigo ‚Kako osvojim žensko?‘ uspeli?«

»Da, vsekakor. Zdaj moram napisati še dopolnilni drugi zvezek.«

»In kako se imenuje druga knjiga?«

»Kako se znebiti ženske?«

*

V skritem kotičku nekega zakotnega bara je mladenič čez nekaj časa objel dekle in jo hotel poljubiti. Spremljevalka se je odločno branila in se odmaknila od njega. Tedaj je pristopil natakar in fantu zašepetal v uho:

»Ali naj zdaj vendarle prinesem viski?«

Veliki o ljubezni

Ambicija: največja želja ambicije je inspirirati ljubezen. (Moliere)

Dvorenjski meč: ljubezen jemlje duha tistim, ki ga imajo, in daje onim, ki jim ga primanjkuje. (Diderot)

Dilema: človek mora izbirati med ljubeznijo in poznavanjem žene. (Champhor)

Dih: prvi dih ljubezni je zadnji dih razuma. (Antoine Bert)

Dve strasti: samo ljubimo in sovražimo brez razloga. (Renaud)

Druge stvari: ženi, ki ljubi in ki je ljubljena, je srečna in si ne želi ničesar drugega. Mož, ki ljubi in je ljubljen, ima še nešteto želja. (Henri de Montclair)

Epizoda: ljubezen je za ženo življenje, za moža samo epizoda. (Madame de Staël)

Zivljenjska strast: ne ljubiti je isto kot ne živeti; ljubiti premalo pomeni prej veneti kakor živeti. (Fenelon)

Zrtev: z ljubeznijo izgublja žena osebnost. (Andree Maurois)

Imeti in ne imeti: če nekdo nima listega, kar ljubi, mora ljubiti tisto kar ima. (Bussi Rubiten)

Resnica: obstajajo dobri zakoni, toda čudovitih ni. (La Rochefoucauld)

Kopija: obstaja samo ena vrsta ljubezni s tisoč vrstami kopij. (La Rochefoucauld)

Pozno spoznanje: ko bi vedela, da te nisem ljubil, bi te preveč strahil. (Henri de Montclair)

O njih: stvar, ki rešuje zaljubljenca pred dolgotrajnim, so večne zgodbe o njih. (La Rochefoucauld)

Ljubezenska pisma: vemo, da najlepša pisma niso napisana iskreno, saj ni nič manj zgovorno, kot je ljubezen. (Henri de Montclair)

Nagradni strah: ljubezen je kot nalezljiva bolezen: čim bolj se je nekdo boji, tem večja je verjetnost, da jo bo staknil. (Champhor)

Največja ljubezen: kako malo je ljubezni, ki imajo vse pogoje, da bodo ostale večne. Zato je zame zakonska ljubezen, ki kljub vsem brodolomom ne umre, največja od vseh čud. (Francois Moriac)

Najlepše darilo: nihče ne sme biti užaljen zaradi ponujene ljubezni. (Florian)

Nujnost ljubezni: če nas nihče ne ljubi, tudi same sebe nehamo ljubiti. (Madame de Staël)

Nevarne igre: žene, ki se igrajo z ljubeznijo, so kot otroci, ki se igrajo z nožji; na koncu se vodno ranijo. (Saint Prospero)

Zaljubljenec: ljubezen in spet ljubezen, vse drugo je brez vrednosti. (La Fontaine)

Značilnost: lakota in ljubezen sta dve značilnosti sveta. (Anatol France)

Sadovi časa: čas, ki utrjuje prijateljstvo, slabi ljubezen. (La Brier)

Posojilo: žene lahko nudijo prijateljstvo le, če si ga izposodijo od ljubezni. (Champhor)

Poklon: ljubim te, ker si mi dala ljubezen; ljubim ljubezen, ker si mi jo dala ti. (Gustave Gibbon)

Premirje: v ljubezni kot v politiki ni mirovnih pogajanj, temveč samo premirje. (Gaston de Levi)

Zmaga: beg je zmaga moškega v ljubezni. (Napoleon I.)

NOGOMET

REMI ŠT. JANŽA V ŠT. PAVLU ŠT. PAVEL — ŠT. JANŽ 1:1 (1:1)

V prvi prvenstveni nogometni tekmi pomladnega dela tekmovanja v II. razredu je mlado rožansko moštvo v Št. Pavlu z delitvijo točk doseglo nepričakovano uspešen rezultat. Tekma sama je bila hitra in izenačena, šele proti koncu so prevzeli iniciativo domačini, ki so potisnili požrtvovalne goste popolnoma v obrambo. Gol za Št. Janž je dosegel Robert Kropiunik.

Rožanska enajstovrstica se bo v nedeljo na svojem igrišču pomerila z močnim moštvom Podkarnosa.

NOGOMETNI POKAL NARODOV

V zadnjih treh srečanjih šestnajstinke finala so bili doseženi naslednji rezultati: ČSSR — Vzh. Nemčija 1:1, Švica — Nizozemska 1:1 in Belgija — Jugoslavija 0:1.

Neodločen rezultat Češkoslovaške v Pragi pomeni največjo senzacijo začetka pomladne nogometne sezone, saj je drugoplasirano moštvo svetovnega prvenstva s tem izločeno iz nadaljnega tekmovanja. V prvi tekmi so namreč v Berlinu Čehoslovaki položili orožje z 1:2. — Olimpijski zmagovalec Jugoslavija je v Bruslju izvojevala najtesnejšo zmago po uspehu (3:2) v Beogradu. Tekma je bila izenačena in na dokaj visoki kvalitetni stopnji. Ekipo domačinov so sestavljali v glavnem igralci slovitega Anderlechta. — Nizozemski, ki je v prvem srečanju dosegla zmago s 3:1, je v Bernu za kvalifikacijo v osmino finala zadoštal neodločen rezultat. Za nadaljnje tekmovanje so bili izžrebani naslednji pari: Sovjetska zveza — Italija, Avstrija — Irska, Španija — Severna Irska, Danska — Albanija, Jugoslavija — Švedska, Vzhodna Nemčija — Madžarska, Luksemburg — Nizozemska in Bolgarija — Francija.

PRVENSTVO KOT ŽE DOLGO NE

V drugem kolu avstrijskega nogometnega prvenstva so bili znova doseženi rezultati, ki so na lestvici napravili precejšnjo zmešnjavo. Jesenski prvak — dunajska Austria, je doživel dva zaporedna poraza, pa tudi celovška Austria se ni najbolje izkazala. Po katastrofalni tekmi proti SVS Linz (2:3) je edini koroski zastopnik v našem najvišjem tekmovanju postal s sedmimi drugimi ekipami neposredno »tekmeč« za izpad iz lige. Takole izgleda trenutna lestvica:

1. Admira	16	11	1	4	36:14	23
2. Austria Dunaj	15	11	1	3	37:17	23
3. Rapid	16	10	2	4	38:15	22
4. Sportklub	16	8	4	4	25:19	20
5. LASK	16	10	0	6	29:26	20
6. Vienna	16	6	2	8	29:28	14
7. Schwechat	16	6	2	8	28:29	14
8. SVS Linz	16	6	2	8	21:27	14
9. Austria Celovec	16	5	3	8	21:22	13
10. GAK	16	5	3	8	17:23	13
11. WAC	16	5	3	8	19:30	13
12. Simmering	16	4	3	9	21:33	11
13. Austria Salzburg	15	5	1	9	19:34	11
14. Wacker	16	3	5	8	22:35	11

Im Frühling

kommt es darauf an, den Körper von Winterschlacken zu befreien und die Kräfte zu aktivieren. Gönnen Sie sich deshalb rechtzeitig Zusatzkräfte durch eine Kur mit Klosterfrau-Aktiv-Kapseln, um den Frühling beschwingt zu genießen.

Sie schöpfen damit zusätzliche Kräfte aus dem „Jungbrunnen der Natur“, denn Klosterfrau-Aktiv-Kapseln vereinen in sich die konzentrierten Wirkstoffe aus Knoblauch und Weizenkeimöl. Beginnen Sie noch heute Ihre Frühjahrskur.

Ta teden vam priporočamo:

Naša zgodovina v knjigi

- Bogo Grafenauer: **ZGODOVINA SLOVENSKEGA NARODA**
  - 1. zvezek: Od naselitve do uveljavljanja frankovskega fevdalnega reda, 178 str. ilustr. br. 25 šil.
  - 2. zvezek: Doba zrele fevdalne družbe do uveljavljanja frankovskega fevdalnega reda do začetka kmečkih uporov, 224 str. ilustr. br. 25 šil.
  - 3. zvezek: Doba prve krize fevdalne družbe na Slovenskem od začetka kmečkih uporov do viška protestantskega gibanja, 176 str. ilustr. br. 25 šil.
  - 4. zvezek: Doba začasne obnovitve fevdalnega reda pod okriljem absolutne vlade vladarja ter nastajanja velikih premoženj od protireformacije do srede XVIII. stoletja, 140 str. ilustr. br. 25 šil.
  - 5. zvezek: Doba manufakturne in začetkov industrijske proizvodnje ter hitrega razkrajanja fevdalnih organizacijskih oblik od srede XVIII. do srede XIX. stoletja, 208 str. ilustr. br. 25 šil.
- Milko Kos: **ZGODOVINA SLOVENCEV** od naselitve do petnajstega stoletja, 428 str. ilustr. pl. 65 šil.
- Bogo Grafenauer: **USTOLIČEVANJE KOROŠKIH VOJVOD IN DRŽAVA KARANTANSKIH SLOVENCEV**, 624 str. br. 97 šil.
- Fran Zwitter: **NACIONALNI PROBLEMI V HABSBUŠKI MONARHIJI**, 232 str. pl. 43 šil.
- Bogo Grafenauer: **KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM**, 484 str. in 16. str. slik. prilog. pl. 106 šil.
- **ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA**, 1. knjiga 460 str., 2. knjiga 400 str., 3. knjiga 384 str., vsaka knjiga je bogato ilustrirana in vezana v platno ter stane 126 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinjstvo — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 6. 4.: 8.05 Hišni vrt — 8.15 Orkestrski koncert — 11.40 Od plošče do plošče — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 „Večne ceste“, roman — 16.00 Iz vseh dolin zveni... — 17.00 Popoldanski koncert — 19.20 Mešano za vas — 20.15 „Il Credulo“ — 21.20 Zborovski koncert.

Nedelja, 7. 4.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Zabavna glasba — 11.00 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.00 Operni koncert — 13.45 Lovska ura — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.45 Igra pihalni orkester Rudi Platzer — 20.10 „Kda je storilec“, kriminalna igra — 21.18 Na lepi modri Donavi.

Ponedeljek, 8. 4.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Karoski knjižni kotiček — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas! Za vse! — 18.35 Mladina in film — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 In kaj menite vi? — 20.30 Staroavstrijska slikanica — 21.30 Vesele melodije.

Torek, 9. 4.: 8.00 Zvečeri jutranji pozdrav — 8.15 Komorna glasba — 14.45 Ljudstvo in domovina — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Francoska komorna glasba — 16.00 Glasba zale — 17.10 Koncert pri kavi — 18.25 Če mene vprašate — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 19.15 XY ve vse — 20.15 „V smislu postave“, slušna igra — 21.30 Glasbene slike mest.

Sreda, 10. 4.: 8.00 Zvečeri jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Glasba za mladino — 15.45 Predstavljam vam — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.15 Pomoči vsakdo potrebuje — 19.00 Popevke se vrstijo — 20.15 Opera.

Četrtek, 11. 4.: 7.00 Glasba za zabavo — 11.20 Glasba Edvarda Griega — 12.45 Iz stare kronike — 14.45 Ura pesmi — 15.45 Koroski avtorji — 16.00 Glasba zale — 17.00 Popoldanski koncert — 18.15 Zvečeri mozaik — 20.15 Zgodovina zvona — 21.00 Ljudske pesmi.

Petek, 12. 4.: 6.00 Orkestrski koncert — 7.00 Orkestrski koncert — 8.00 Godba na pihala — 12.03 Duhovni koncert — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Ljudski običaji — 18.10 Orkestrski koncert — 20.10 Pasijonska igra iz 15. stoletja.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.
Dnevne oddaje: 6.10 Z glasbo v dan — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave — 17.10 Kulturne vesti — 18.55 Za otroke — 19.10 Pestro mešano — 19.20 Kaj slišite danes zvečer — 21.55 Sport — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 6. 4.: 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Da, to je moja melodija — 9.45 Zabavni zvoki — 11.00 Ljudstvo in domovina — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.44 Agrarna politika — 14.00 Glasba ne pozna meja — 14.30 Godba na pihala — 16.00 Za delovno ženo — 16.30 Zabavne melodije — 17.10 Iz parlamenta — 18.00 Vseh devet — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.35 V Tibetu se smejijo drugače... — 20.00 Avstrijska Hit-parada — 21.00 Strauss vam igra.

Nedelja, 7. 4.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega? — 10.15 Dunajski zajtrk z glasbo — 11.15 Velika simfonija — 13.25 Za avtomobiliste — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.40 Ljudska glasba — 16.00 Mozaik v glasbi — 18.00 Ritmične skice — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodije in ritmi — 20.00 Nedeljski koncert iz Münchena.

Ponedeljek, 8. 4.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Z veseljem igranjem — 9.00 Otroška ura — 10.15 Dopoldanska glasba — 11.00 S pesmijo na usnicah — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.25 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Oddaja za žene — 15.30 Zaljubljene gosli — 16.00 Otroška ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke se vrstijo — 20.20 Zborovski koncert — 21.55 Sport.

Torek, 9. 4.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Prijetne melodije — 11.00 Ljudske pesmi — 13.20 Teden pri združenih narodih — 15.00 Knjižni kotiček — 15.30 Godala v ritmu — 16.30 Zivljenja se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.40 Opernelna besedila — 17.50 Esperanto — 18.00 Od plošče do plošče — 19.30 Sreča trinajstega — 20.00 Julius Patzak — 20.45 Simfonični koncert — 21.30 Lahko govorimo o tem.

Sreda, 10. 4.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.20 Renesana in baročna glasba — 11.00 Ljudska glasba iz gornje Avstrije — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.10 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Otroška oddaja — 16.30 Finska glasba — 17.40 Hišni zdravnik — 18.00 Popevke — 19.30 Halo! Tenagerji! — 20.15 Deset let plesnega godalnega orkestra v Linzu — 21.10 Seine-Danava.

Četrtek, 11. 4.: 7.30 Jutranja glasba — 8.10 Pomlad, kako si lepa — 10.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.10 Glasba Josepha Haydna — 14.15 Znani orkestri — 15.30 Majhen solistični koncert — 16.00 Zborovski koncert — 17.40 Oddaja za žene — 19.20 Schubert — Bruckner — Mahler.

Petek, 12. 4.: 6.05 Jutranja glasba — 7.30 Majhen jutranji koncert — 8.10 Dopoldanski koncert — 12.10 Komorni orkester iz Linza — 13.20 Glasba v času Maksimilijana I. — 14.40 Vse je ljubezen — 17.10 Komorni koncert — 19.15 Glasba Johanna Sebastiana Bacha.

Slovenske oddaje radia Celovec

Sobota, 6. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 18.25 Na dom ubuja mi spomin... (Zvabek)

Nedelja, 7. 4.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 8. 4.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Za našo vas. 10 minut za športnike — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 9. 4.: 14.15 Poročila, objave. Bolje je paziti, kot zdraviti se.

Sreda, 10. 4.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 11. 4.: 14.15 Poročila, objave. Zena in dom.

Petek, 12. 4.: 14.15 Poročila, objave. Od peka do peka po naših krajih in pri naših ljudeh. Pošne pesmi.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 96,3 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz

Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 10.15 Od tod in odod — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Melodije ob 12.25 — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 6. 4.: 8.35 „Pomladna misel“ — 9.25 Zabavna glasba — 9.45 Partizanske pesmi — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 12.30 S kitaro skozi čas — 13.30 V paviljonu zabavne glasbe — 14.05 S simfoničnimi plesi z Balkana na Madžarsko — 14.35 Voščila — 15.15 Lope melodije — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Orkester Paul Weston — 18.45 Naši popolniki na lujem — 20.00 Domača in poskočena — 21.00 Za konec tedna — ples.

Nedelja, 7. 4.: 7.30 Napotki za turiste — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Za nedeljsko razvedrilo — 10.00 Se pomnite, tovaraša... — 10.30 Za prijelno dopoldne — 11.50 Z lokom po strunah — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Voščila — 15.15 Igra orkester Parcy Faith — 16.00 Humoreska tedna — 17.05 Zvoki hammond orgel — 18.30 Sport — 20.00 Izberite svojo melodijo — 21.00 Ruska opera „Vojna in mir“.

Ponedeljek, 8. 4.: 8.05 Pojeta Moravska zbor — 8.55 Za mlado radovedneže — 9.40 Po naši lepi deželi... — 12.15 Ansambel in solisti Milana Stanfeta — 12.30 V paviljonu zabavne glasbe — 13.30 „Povodni mož“ in „Kurent“ — 14.05 Ansambel milanske Scale — 14.35 Voščila — 15.15 Veliki zabavni orkestri — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Obdobja slovenskega samospeva — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Z melodijami po svetu — 18.25 Pesmi izpod zelenega Pohorja — 20.00 Skupni program JRT: Studio Beograd.

Torek, 9. 4.: 8.05 Nekaj odlomkov iz nemških komičnih oper — 8.30 Zabavna glasba — 9.25 Ob glasbenem avtomatu — 9.45 Judovske in ameriške narodne pesmi — 12.15 Trio Slavka Avenika — 12.30 V paviljonu zabavne glasbe — 13.30 Pol ure romunske glasbe — 14.35 Na sejmu domačih napevov — 15.15 Po dragem kraju — 15.30 V terek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah — 18.10 Narodni v svojih pesmih — 18.45 S knjižnega trga — 20.15 Radijska igra — 21.50 V plesnem ritmu.

Sreda, 10. 4.: 8.05 Skozi stoletja po simfonični literaturi — 8.55 Pisan svet pravljic in zgod — 9.25 Mali ansambel v plesnem ritmu — 10.45 Clovek in zdravje — 12.15 Slovenske narodne poje Anica Cepe — 12.30 Spored popularnih duetov — 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.35 Glasba o pomlad — 15.15 Igra ansambel Kampič Jože — 17.05 Koncert sopranistke Leontyne Price — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Za ples igrala orkester Wood Herman in Ted Heath — 18.25 Slovenske narodne pesmi poje Slovenski oktet — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Nocoj smo vam pripravili...

Četrtek, 11. 4.: 8.20 Harmonika in citre v vaselem ritmu — 9.25 Trije slovenski operni skladatelji — 10.20 Pet minut za novo pesmico — 12.15 Pihalni orkester — 12.30 V vedrem ritmu — 13.30 Simfonični plesi in rapsozija — 14.35 Voščila — 15.15 Pojo zabavni zbori — 15.30 Turistična oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 18.10 Zvečeri kaskade — 20.00 Četrkov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Romantičnim pesalcem.

Petek, 12. 4.: 8.05 Popevke iz Dunajskega gozda — 8.40 Mali klub ljubiteljev popevk — 9.45 Zapojna z Zardovljimi Kranjci — 12.15 Slovenske narodne na tekočem traku — 12.30 Lahka koncertna glasba — 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe — 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Vesele godala — 15.45 Jezikovni pogovori — 18.10 Lope melodije — 18.25 Ruske in ukrajinske pesmi — 20.00 Lahka glasba — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 Mali ansambel v plesnem ritmu — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 6. 4.: 15.00 Film — 16.20 Casey Jones, vodja lokomotive — 16.50 Oddaja za kmela — 18.30 Kaj vidimo novega? — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Zgodba gluhozemega otroka.

Nedelja, 7. 4.: 17.00 Za otroke od 5 let — 17.25 Za otroke od 11 let — 17.55 Za družino — 19.00 Sedem dni časovnih dogajanj — 19.20 Zanimala vas bo — 20.00 Poročila — 20.15 „Moj brat Ali“.

Ponedeljek, 8. 4.: 19.00 Sport — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Kratki film — 20.15 Diskusija o pravni državi.

Torek, 9. 4.: 18.55 Tip-revija — 19.00 Letača policija ISAR 12 — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.45 Samo s menoj: Susi Nicoletti — 19.55 Čas v sliki — 20.10 Kratki film — 20.20 Enaindvajset.

Sreda, 10. 4.: 17.00 Za otroke od 5 let: Listamo v silkanici — 17.25 Za otroke od 11 let — 17.40 Sportni ABC — 18.55 Tip-revija — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Poročila — 20.00 Kratki film — 20.15 Sah smrlj — 21.00 Holandska pozdravlja Avstrijo.

Četrtek, 11. 4.: 19.00 V deželj Svetlega pisma — 19.30 Poročila — 19.45 Čas v sliki — 20.00 „Passio Domini“, pasijonska igra.

Petek, 12. 4.: 19.50 Ave Marija kraljica — 20.15 Pre nos iz Frankfurtu.

Še nekaj jablan in ribezov ima na razpolago drevesnica Polzer-Vazar, Št. Vid v Podjuni.

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Vellkovec Uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gossmetergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska založnika in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisni naj se pošiljajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.